

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravníštvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Naročuje se lahko z vsakim dnevom, a h kratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Upravníštvo „Slov. Naroda“.

Reforma srednjih šol v Nemčiji.

I.

Enketa za reformo višjega šolstva končala je v Berlinu že pred nekaj dnevi svoje delo. V marsičem delo njeno ni povsem povoljno. Gospode, bivše pri enketi, vodili so razni predsodki, in zato se ne bomo čudili, če njih delo ni povsem zadovoljilo zahtev časa. Humanisti se neso mogli odločiti, da bi kaj odjenjali od svojih maksim, isto tako so tudi realisti ostali pri svojih načelih. Baš zaradi tega je v nekem oziru delo enquete polovičarsko.

Nikakor ne odobrujemo, da so se pokopale realne gimnazije, kot polovičarski zavodi. Seveda mi pri tem ne mislimo na realne gimnazije, kakeršne so v Avstriji, katere baš zaradi pomankljive uredbe ne morejo uspevati, ampak na realne gimnazije, kakeršne so na Virtemberskem ali kakeršne so bile realke prvega reda v severni Nemčiji. Taki

zavodi so po mnenji profesorjev zdravilstva in prirodznanstva najpripravnější zavodi za pripravo slušateljev medicine in prirodoslovja. Iz njih je bil prehod mogoč na vseučilišče in tehniko. Namesto takih šol bodo sedaj le humanistične gimnazije z latinščino in grščino in realke brez vsakega starega jezika. Prve kakor druge imele bodo po devet razredov. Po našem mnenji pa niti prve niti druge neso sedanjemu času prav primerne. V humanistični gimnaziji se bodo tudi odslej le premalo gojili realistični predmeti.

Ti predmeti pa dandanes neso potrebni le za onega, ki si je izvolil tak stan, da jih potrebuje po poklici, temveč za vsacega izobraženega človeka. Radi se ponašamo z napredkom 19. stoletja, in nekako prezirljivo gledamo na prejšnja stoletja nazaj. A rekli bi, da skoro ves ta napredek ima svojo podlago v tem, da so se prirodznanstve in tehnične vednosti bolj jele razvijati.

Ker je pa želeti, da bi se vsak omikanec seznanil z napredkom našega veka, je torej le opravičeno, če se zahteva, da se ti predmeti obširneje goje v gimnazijah in ne bilo bi preveč, če bi se jim žrtvovala grščina.

Rekli smo, da tudi realka ne zadošča zahtevam sedanjega časa. V njej se latinščine ne bodo učili. Ta stari jezik pa ima v sedanjem času veliko večjo važnost nego grščina. To pa ne zaradi tega, da mora morda vsak olikan človek Horacija ali Vergilija čitati v izvirniku. Danes je dosti dobrih prevodov starih klasikov, da ni treba baš znanja latinščine, da se kdo seznani z velikimi deli pisateljev rimskih. Toda nekaj družega je. Prirodznanstve znanosti in medicina imajo latinske terminologijo. Vsakdo, kdor se je pečal s temi znanostmi, ve, kako težko se je seznaniti z raznimi pojmi, če ne zna nič latinščine. Ker je prirodoslovje podlaga tehniki, je torej za tehnika le koristno, če ume nekaj latinski. Seveda bi se v realkah morala latinščina gojiti primerno bodočim potrebam učencev, ne pa po kakem zastarelem kopitu. Pa še nekaj družega je, ker govori za latinščino in sicer jedino za latinščino, za grščino pa ne. Niti stoletje nas ne loči od časa, ko so vsi učenjaki pisali latinski. Za vsacega je pa zanimiva tudi zgodovina tiste znanosti, katero si je izbral za svojo stroko. Tako se

tudi inženér in tehnični kemik rad seznanja z začetniki znanosti svoje, ki je danes tako rekoč preustrojila svet. To mu je pa le mogoče, če zna nekoliko latinski. Opazuje se, da baš zgodovina matematičnih in tehničnih znanostij še ni dosti obdelana.

Pa tudi v družih ozirih nasveti enquete neso povsem povoljni. Tako je že cesar v otvorilnem govoru poudarjal, da so dijaki z učenjem preobloženi, da treba temu odpomoči. Enketni sklepi se pa na to ne ozirajo. V gimnaziji se stari jeziki zares nekaj omeje, a gospodje so se pa izrekli, da se uvede risanje, angleščina in bolj goji telovadba. Da se bode tudi v višjih razredih risanje gojilo, je pač priporočljivo. Z angleščino se bodo pa porabile že one ure, za katere se skrajša pouk v starih jezicah. Telovadba je vsekako zdravju koristna, ali vendar ne vemo, je li umestno jo uvesti, če se ž njo ima učencem vzeti še poslednji prosti čas, ki bi ga še imeli. Z enketo se je v tem oziru dosegel nasproten uspeh, nego se je nameraval.

Ljudsko popisovanje dne 31. decembra.

Kakor znano, bode dné 31. decembra v avstro-ogerski državi ljudsko popisovanje. Važno pri tem popisovanju bode načelo, da se ima vršiti le po staleži dné 31. decembra. Tega načela se je strogo držati in se n. pr. otrok, ki se rodi po 31. dnevu decembra, pa vendar pred izpolnitvijo naznanilnic, ne sme upisati v naznanilnico; oseba, ki umrje po 31. dnevu decembra 1890 pred izpolnitvijo naznanilnic, se pa mora upisati v naznanilnico, oseba, ki je bila dné 31. decembra v stanovanju, pri izpolnitvi naznanilnic pa ni več prisotna, zmatrati se mora za prisotno, ne pa za neprisotno. Vsaki stanoviški stranki pošlje se v hišo jedna (ali če je rodbina mnogobrojna, tudi več) naznanilnic, katere rubrike morajo se vestno izpolniti. Stanoviški imejitelj je dolžen izpolniti naznanilnico za se, za rodbinske člane, posle, gostače, najemnike postelj, itd. ali po komu družemu naročiti, da izvrši ta posel; vsekakor pa mora imejitelj s svojim podpisom potrditi, da so rubrike prav in popolno izpolnjene. Stanoviške stranke, ki imajo stanovanja v več krajih, imajo se popisati le ondu, kjer so bile dné 31. decembra 1890. leta.

LISTEK.

Ponedeljsko pismo.

Božični prazniki so za nami in veseli smo, da je tako. Človek, ki sicer ne more uprizoriti strajka zaradi osemurnega dela, človek, ki globoko čuti, da je naše zakonodavstvo po javnega mnenja pritisku pač skrbelo za navadnega težaka, nikakor pa ne za ono vrsto ljudij, ki so vsakdnevno napreženi po dvanajst do štirinajst ur, človek, ki gleda kako se razne bolnišne blagajnice kar iz tal teptajo, z nevoljo poštevaja vsak praznik, vsako nedeljo, ker dobro zna, da se ob tacihi dnevih ničesar ne zasluži, a dvojno izdaje.

Ne glede na to pa je dolga vrsta praznikov dolgočasna. Človek ne ve, kam bi se dejal in drage volje pritrjava mojstru Göttheju, ki je nekoč izrekel imenitne besede:

„Nichts ist schwerer zu ertragen,
Als eine Reihe von schönen Tagen“.

To je vsaj ob praznikih temeljita resnica. Sicer človek še pretrpi radovoljno marsikateri praz-

nik, da si malo oddahne in se nekoliko zabava, a tudi te naslade ne sme biti preveč. Letos smo bili v neljubem položaju, da je skoro pet praznikov zapored. Najprej „Sveti večer“, potem Božič, za njim Sv. Štefan in Šentjanž, ki je po Slovenskem imeniten sopraznik, naposled pa nedelja in ob jednem „Nedolžnih otročičev“ dan, ko je na daevnem redu tepeškanje z raznimi šibami, ki jih je splela nadobudna Trnovska in Krakovska mladina, ki s čudovito spretnostjo ponuja te svoje proizvode po raznih javnih prostorih.

Sveti večer ima sam ob sebi neko tajno moč. Cerkveno opravilo o polnoci je že kaj izrednega, osobito pa na samotnih krajih, kjer gre vse k polnoci maši, pustivši samo jednega varuha doma. Tega je šestokrat strah, zlasti, ker imajo tatje ta dan posebno debelo podčrtan v tatinski svoji praksi in kaj radi poskušajo zlodejno srečo svojo.

O božičnih praznikih se tudi leto za letom čuje o raznih tatvinah in zbok tega so ljudje baš te dni posebno pozorni. Navzlic temu pa še vedno ljudje, ki ne poštevajo sedme zapovedi božje, baš te dni radi poskušajo srečo svojo. Tako je na „Sveti večer“ tak lopov utihotapil sredi mesta v

gostilno A. in pustil se na dvorišče zapreti. Dekli, prišedši jutraj od maše, sta ga pač videli, a nista si upali reci „ne bev — ne mev“, in veseli sta bili, da je odnesel svojega rojstva kosti. Po odhodu njegovem se je takoj ogledavalo, kaj bi bil utegnil odnesti. Gledajo sem, gledajo tja, a ponočni gost ni odnesel prevelicega plena, samo dve krtači. Tu je pač tat lahko vskliknil, da je tatvina slab kruh.

Pod Ljubljano se pa vsaj lovskim tatovom boljše godi. Pred par dnevi šla sta tjakaj gospoda lovca R. in W. Jedva sta došla v lovišče svoje, že zapazita, da so v lovišču nepovabljeni gostje. Teh pa je bilo osmero, vsi s sajami namazani, vsak pa z dvocevko v roci. Položaj bil je kritičen. Na jedni strani dva, na drugi pa jih je bilo osem. Če je človek še tako pogumen, vendar poreče, da je osem več nego dva. In naša dva Nimroda sta tudi res previdno obrnila hrbet svojemu lovišču in našemarjenim lovčem in potem zvečer v Ljubljani pripovedovala, kako hudo se jima je godilo.

Seveda so se lovski tatje po tem dogodku krobotno smejali, kakor se običajno smejejo čudni ljudje, ki ne vedo, kaj je moje, kaj pa tvoje. Mej take osebe treba uštevati tudi osebe, pasmino nam-

Posebno važna je določba predpisa o ljudskem popisovanju, da se vsakdo, ki bi se popisovanju odtegnil, kaj napačnega povedal ali sicer ne izvršil kake dolžnosti glede ljudskega popisovanja, kaznuje z globo do 20 gl., in če bi jo plačati ne mogel, z zaporom do 4 dni. Za izpolnjevanje potrebna dokazila (rojstvene in poročne liste, domovnice, poselske bukvice, potne liste i. t. d.) morajo imeti pripravljene tudi po oddaji naznanilnic, da jih lahko pregleda občinski načelnik ali pa druga oseba, kateri je izročena revizija. Izpolnjene naznanilnice bodo popisovalni komisariji pregledovali po hišah, katere dni, se bode poprej naznanilo. Doma mora biti pripravna oseba, da izpove, kar je treba.

Spričevala, s katerim se ima izkazati domovinstvo so: 1. Za tuzemce: le domovnice, delavske, potne in poselske bukvice, dekret, s katerim se je dala komu domovinska pravica ali občanstvo, in pri dvornih, državnih, deželnih uradnikih in uradnikih javnih zakladov, duhovnikih in javnih učiteljih, kateri z nameščenjem dobe domovinstvo, dotični nameščevalni dekret. 2. Za osebe, ki imajo domovinstvo v deželah ogerske krone: potna spričevala, legitimacijske karte in domovnice. 3. Za inozemce: Potni listi, za podložnike nemške države tudi matrični listi, katere napravi nemški konzulat na Dunaji in domovnice, katere so napravile nemška upravna oblastva druge stopinje. Posnetke iz krstnih in rojstnih knjig morajo se v Avstroogerski zastonj napraviti.

Za moške tuzemce (to je take, ki imajo domovinstvo v kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru, rojene v letih 1871. do usteveš 1881., je pripeti vsaki naznanilnici posnetek iz knjig rojstvenic ali pa poverjen prepis rojstvenega lista o tem tuzemci. Sprožilo se je od več strani že vprašanje, če se ima vselej tako strogo postopati, kakor določa predpis o popisovanju, če bi mankala kako potrebno spričevalo. Na to odgovarjamo, da že zadošča, če se stanoviški imejitelj, rodbinski glavar i. t. d. more izkazati, da se je resno poganjal, da dobi od svoje domovinske občine tako spričevalo zase, za svojega sinu ali svojo hčer i. t. d. Ko bi komu do dne, ko se ima izkazati, ne došla manka-joča spričevala iz domovinske občine, je dobro, če se more izkazati vsaj z recepisom dotičnega pisma, v katerem je prosil ali priganjal, da se mu pošlje spričevalo od njegove domovinske občine. Za moške tuzemce rojene v letih 1871 do usteveš 1881 se bi morali taki recepti pripeti naznanilnici, če ni dotičnih dokumentov.

Pri sodnijski ločenih zakonskih osebah se ono zakonsko družé, ki ne biva v stanovanju, z otroki, ki so se mu sodnijski odkazali, ne upiše v naznanilnico. Osebe, ki navadno stanujejo v stanovanju glavnih strank ali pa gostačev, imajo se zapisati v naznanilnico, če bi tudi bile začasno odsotne, če bi n. pr. bile na potovanju, v bolnici i. t. d. Sinovi ali hčere kake rodbine, kateri še neso samo-svoji zapisati imajo se v naznanilnico njihovih starišev, naj tudi začasno ali pa celo trajno drugje bivajo.

Pri starih ljudeh je večkrat težko natančno povedati rojstni dan ali rojstno leto; ko bi to ne

bilo mogoče, zadošča, da se rojstni dan oziroma rojstno leto kolikor se da, približno določi. Za mnoge osebe je važna določba § 14. predpisa o ljudskem popisovanju. Po tej upisati so tudi oni avstrijski državljani, o katerih se ne ve, v kateri občini imajo domovinstvo po domovinskem zakonu. Pri osebah neznane domovinske pravice, pri katerih se po poprej navedenem v rubriko 8 upiše občina, v kateri stanujejo, pristavijo se za imenom občin besede »po § 14. propisa za ljudsko popisovanje«.

Naveli smo najvažnejše določbe za ljudsko popisovanje. Navesti moramo še določbe o popisovanju aktivnega vojaštva po vojaških oblastvih. V aktivno vojsko štejejo se vse osebe, ki so v vojaški službi ali pa začasno na dopustu, osebe, ki pripadajo vojaškim oblastvom in zavodom vojske, vojne mornarice, deželne brambe (ušteveš vojaške duhovnike, avditorje, vojaške zdravnike, četne računovodje, vojaške uradnike in vojaške živinozdravnike in osebe, uvrščene v noben čin, dobivajoče gažo) in nadomestne reserve. Jednako se postopa s častniki, vojaškimi zdravniki, vojaškimi zdravniki in vojaki po žrebčarijah in kobilarijah, potem s častniki in vojaki vojaškostražnega voja za c. kr. civilna sodišča na Dunaji in vojaško policijskega stražnega voja v Levovu ter Krakovu in častniki in vojaki ogerske deželne brambe, ki so v službi v kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru.

Ne štejejo se pa k aktivnemu vojaštvu vse druge osebe vojske, vojne mornarice, deželne brambe in pomorske brambe, mej temi stalni dopustniki (ušteveš častnike, ki so na dopustu s čakarino ali pa brez čakarine), častniki in moštvo reserve, katero ni v prezenčni službi, častniki in moštvo neaktivne deželne brambe in nadomestne reserve, vojaški upokojeanci, zunaj invalidskih hiš živeči invalidi, častniki in moštvo žandarmerije. Vse te osebe se morajo ravno tako upisovati v naznanilnice, kakor civilne osebe.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 29. decembra.

Gospodska zbornica.

Po državnozbornskih volitvah bode v gospodsko zbornico poklicanih več novih članov, ker je več njenih članov pomrlo. Pod Taaffeovo vlado se je desetkrat poklicalo večje število novih članov v gospodsko zbornico. Z novimi imenovanji se je zbornica vzel prejšnji nemškoliberalni značaj. Sedaj odločuje v zbornici neka srednja stranka, ki nima nobenega pravega programa, ter se ravna le po željah sedanje vlade. Zbornica pa tudi le prav mehanično vrši svoj posel. Brez vseh debat pritruje zakonom, katere je sklenila zbornica poslancev. Jedino šolska predloga bila je to zbornico malo bolj oživila, pa sedaj je vsa stvar pozabljena, predloga pa lepo leži kje mej raznimi akti, in se še komisijska, kateri se je izročila v pretres, več dosti zanjo ne briga.

Parlamentarične zadeve.

Češki deželni zbor snide se dne 3. januarja in bode zboroval do konca januarja. V tem zasedanju bode rešil deželni pročačun in nadaljeval posvetovanja o prenosu deželnega kulturnega sveta. Kake druge predloge o spravi se pa sedaj ne bode

lotil. Dne 3. februarja snide se zopet državni zbor. Glavno delo državnega zbora bode sprva le v budgetnem odseku. Sredi marca začne se budgetna debata. Glavna budgetna debata končala se bode še pred Veliko nočjo. Po Veliki noči začne se pa specialna debata, ki se bode končala pač še le v maji. Potem se razpusti državni zbor in razpišejo nove volitve.

Češka akademija

se v januarju ne bode slovesno odprla, ker nadvojvoda Karol, ki je akademiji protektor pri sedanjih političnih razmerah ne mara priti v Prago.

Romančuk.

Rusinski poslanec Romančuk dobil je nezakupnico od svojih volilcev, ker se je sam na svojo roko pogajal z vlado in tako napravil razkol mej rusinskimi deželnimi poslanci.

Veliki Dunaj.

Zakon o Velikem Dunaji je potrjen in sedaj se delajo priprave, da se izvrši. Župani v predkrajih so že dobili nalog, da sestavijo sezname volilcev in jih potom okrajnih glavarstev in namestništva določijo Dunajskemu magistratu, da sestavi glavni seznam volilcev. Ko bode to delo končano, volil se bode novi Dunajski občinski svet, ki izvoli župana. Ko cesar potrdi novega župana, nehajo delovanje svoje sedanji Dunajski mestni zastop in občinski zastopi v predkrajih. To se bode zgodilo najbrž v aprilu.

Vnanje države.

Srbska skupščina

je sklenila zakon, po katerem se bode minister, ki bi hotel suspendirati ustavo in bi podpisal kak tak ukaz, kaznoval z 20letno ječo. Odsek je predlagal najvišjo kazen na 10 let, toda skupščina je kazen povišala. Vlada je malo oporekala temu zakonu, češ, da se itak ni bati, da bi se skušala kdaj suspendirati ustava.

Po božiči pride v skupščini na vrsto vladna predloga, s katero se odpravi nezavisnost sodcev. Če se vladna predloga vsprejme, bodo sodci zavisni nekoliko od pravosodnega ministra. Proti tej predlogi se bode v skupščini od več strani ugovarjalo.

Bolgarsko narodno sebranje

se je v nedeljo slovesno zaključilo. Sebranje je kredit za utrjenja povišalo za jeden milijon. Letošnje zasedanje bilo je precej mirno. Opozicija je v zbornici preslaba, da bi bila mogla delati kake posebne ovire, posebno ker njenih glavnih vodij ni v zbornici.

Odnosaji v Armeniji

so vedno neznosnej. Turška oblastva bratijo se s Kurdi. Generalni guverner Hasan je bil poklican v Erzerum kurdske načelnike, da jih je hujskal proti armenskemu prebivalstvu. V Laskertu nastavili so nedavno kajmakama, ki je bil naravnost v zvezi z roparji. Da pri taci razmerah prebivalstvo v oblastva nima nobenega zaupanja več, je čisto naravno.

Padlevski.

Nekateri ruski listi hočejo vedeti, da je bolgarska vlada v Sofiji dala zavetišče morilcu ruskega generala Seliverstova. Verojetno to pač prav ni, kajti Stambulov je preveč previden, da bi kaj takega storil. On dobro ve, da bi mu to utegnilo le škodovati, kajti bolgarska vlada bi zgubila simpatije evropskih držav. Če je Padlevski morda res v Bolgariji, pač bolgarska vlada zanj ne ve. Da se pa kak zločinec v orijentu ložje odtegne pravici, nego na zapadu, je pri tamošnjih manj urejenih razmerah čisto naravno.

 Dalje v prilogi.

škutarsko, ki so nedavno v kavarni v prvem nadstropju razsajale in popolnoma mirnega gosta napadale. Kolikor čujem, bil je mej temi razsajalci tabačne tovarne uradnik in nemške šole učitelj. Imen še ne vem za gotovo a ko bodem točno obveščen, bode jih objavil, da se taki eksemplari ožigosajo. Sramotno bi bilo za nas, ko bi c. kr. tabačne tovarne uradniki delali škandale in ko bi nemških šol učitelji pedagogiško svojo spretnost javljali le v izgrelih. Preverjen sem da ima tabačne tovarne ravnateljstvo dovolj takta, da svojim podrejenim uradnikom kaj tacega ne bode dopuščalo, ker to bi bilo proti disciplini sploh, preverjen pa tudi, da bode tudi šolsko oblastvo dotičnega razposajenega učitelja potipalo „z debelim prstom“. To smemo zahtevati, to tudi zahtevamo z vso odločnostjo, ker imamo previsoko spoštovanje do naših oblastev, do tabačne tovarne ravnateljstva in do šolskih oblastev, da bi se kaj tacega prikrilo s plaščem popustljivosti.

Kakor sem že zgoraj rekel, priobčil bodem imena, ko bodem v tem oziru popolnoma gotov, kajti greh bi bil, zamolčati izzivanja taci oseb, ki so še za ušesi mokre in katere bi se morala zalivati liki polž v lupino svojo, da njih ime ne pride v javnost. s.

Doktor Holman.

Božična povest.

(Ruski spisal M. B. ō j e n; preložil I. J. Š t e f á n o v.)
(Dalje.)

Soglasje za zaroko svoje jedine hčere bilo je izraz najskrajnejše hvaležnosti roditeljev do njenega rešitelja. Po preteku zadnjih vznemirjajočih tednov bilo je še-le mogoče roditeljem z največo mirnostjo pretehtati in presoditi značaj njih zeta ter z najboljšim prepričanjem priznati, da, akoravno bi se moglo pri drugih okolišnih tako odobrenje zmatrati nekoliko prenačlenim, se jima nikakor ni kesati na izbranem ženinu jedinega otroka! Resnost Holmanova, delajoča ga morebiti nekoliko staršega, kakor bi bilo želeti v primeri z nežno nevestino mladostjo, spōjena je bila z redko dobrotljivostjo in rahločutjem; no njega ugled kot izvrsten zdravnik, katerega je cenilo in ljubilo vse mesto bil je porok za materialno blagostanje njijine hčere, če tudi je že bogata dota sama na sebi popolnoma odstranjevala vsakeršne skrbi v tem oziru. Edita sama je čislala svojega ženina brezmejno; ona je predobro čutila, da se ima le njemu zahvaliti, da je še pri življenju. Prevelika ljubezen roditeljev do svojega otroka ni mogla sicer izruvat nežnosti in ženske milobe, no priznati se mora, da je Edita pod upli-

vom ljubezni in brezmejne sreče postala bolj mehka in občutljiva ter opustila ono rezkost in preglasno veselost, s katerimi se je odlikovala poprej. —

Edita bila je presrečna; toda žalibog, da zdravnik ne živi sam za-se in za svoje, nego tudi za bolno in trpeče človeštvo! Roditelji nevestini so s početka čudé se, a pozneje z veliko vznemirnostjo prišli do prepričanja, da njih draga hčerka le redko more občevati s svojim bodočim soprogom! Večkrat je prešlo po več dni, da je Holman utegnil le za nekaj časa priteči k svojej željno ga pričakujoči nevesti; da celo pri taci prilikah so ga večkrat klicali k bolnikom! —

— Kaj se boče! To je zdravnikov poklic — tolažila je Edita svojo mater. — Jaz sem ponosna na tako priljubljenost, katero si je Rihard pridobil s svojim izkustvom in znanjem!

— Ali pomisli, da bode on tudi pozneje dan in noč begal k svojim bolnikom, kakor sedaj in ti bodeš sama spoznala, kako ti bode to težko dejalo — odgovorila je gospa Kruzijeva nekoliko nevoljna.

— Holman bi moral nekoliko pomanjšati svojo prakso; kajti le pomisli, da ves njegov letni zaslužek niti senca ni v primeri s tvojo doto; dve ali tri tisoč mark več ali manj na leto, na to se ne sme gledati!

Francoski zbornici

sta letos pravočasno rešili budget. Senat je bil nekaj malega premenil državni proračun, zbornica je pa tem premenbam pritrdila brez ugovora. Sedaj so še poslanci in senatorji na božičnih počitnicah, toda mnogi ne počivajo, temveč pridno delajo, ker bodo kmalu volitve za senat, pri katerih kandidujejo.

Boulanger.

Generala Boulangerja pohodil je nedavno na otoku Jersey-ji Pavel Derouède. General je obžaloval, da se ni vedno ravnal po njegovem svetu, sicer bi bil dosegel lepših uspehov. Dogovorila sta se, da general še ne popusti popolnoma političnega delovanja. Pred vsem hoče sedaj general postaviti se na demokratskorepublicansko stališče. Derouède bode pa v Franciji zanj začel agitacijo. Verjetno pač ni, da bi se dal boulangizem zopet oživiti. Narod izgubil je do generala vse simpatije, ker se je bil jel bratiti z monarhisti in se je nazadnje pokazal velicega bojazljivca.

Parnell

ni mož, kateremu bi jeden poraz vzel pogum. Zaradi tega vsled poraza njegove stranke v Kilkenny ji še nikakor ne misli odložiti mandata. Izjavil se je proti svojim tovarišem, da hoče nadaljevati agitacijo in upa še končno zmagati. Kakor se kaže, bode na Irskem še huda borba mej obema strankama. Za Parnella je to ugodno, da je baje denar narodne lige uložen na njegovo ime pri neki Pariški tiskari. Ko dobi ta denar, bode z večjim uspehom agitoval, kajti denar ima tudi na Irskem kaj velik upliv.

Dopisi.

Iz Celovca 24. decembra. [Izv. dop.] Dne 22. t. m. predpoludne oddale so se na tukajšnji c. kr. poštni urad tri denarne nakaznice z naslovi: Upravništvu „Dom in Svet“, „Kmetovalec“, in „Ljubljanski Zvon“, za katere so se morali spisati receptisi. Takrat službujoči poštni oficijal Alojzij Okorn, zagledavši slovenske naslove, se nakrat glasno izrazi „der verdammte windische Teufel“, in ko je po završenem delu dotičniku, ki mu je prinesel nakaznice, skozi okno receptise izročil, še ponavljal: „da haben's die windische Comödie.“

Ker takih podlih psov ne moremo več dalje trpeti in ker je dotični uradnik, mimogredé bodi omenjeno, Slovence z enakimi, za c. kr. uradnike gotovo nedostojnimi izrazi že večkrat pital, obrnili smo se v tej zadevi do sl. v. c. kr. poštne ravnateljstva v Gradcu s prošnjo, da blagovoli c. kr. poštne oficijala Alojzija Okorna poučiti, kako se mu je vesti kot uradniku, kadar je v službi in kako ima občeovati kot olikan človek s strankami, ki morajo plačevati za to, kar oddajajo pošti. Mislimo tudi, da stranke neso zaradi g. Okorna, pač pa je on zaradi njih tukaj, da jim postreže in ne žali s tako surovimi izrazi in opazbami.

Ker je bil dotičnik, ki je imel oddati omenjene nakaznice na pošti, izpostavljen pri tej epizodi drugim v posmeh, se je ob enem tudi on pritožil proti postopanju omenjenega c. kr. uradnika. — Nadejamo se, da bode c. kr. poštno ravnateljstvo v Gradcu v tej zadevi potrebno ukrenilo in žaljeno stranko o storjenih korakih obvestilo. O

Gospa Kruzijeva sprožila je to uprašanje tudi v razgovoru s svojim zetom. No Rihard nasmehljivo se za odgovor si je prizadeval z dvorljivimi in popolnoma udanimi izrazi upokojiti skrbno mater.

Nasprotno pa je Holman mnogo govoril z Edito o tej zadevi, razlagaje jej, zakaj je njemu tako drag in svet njegov poklic, kako mu daje močij delati dan in noč za blagor drugih, pri čemur je Edita vselej s ponosno nežnosnostjo gledala na svojega ženina, uverjaje ga, da mu hoče biti krepka pomočnica v njega človekoljubnem poklicu.

Naslednji tedni pa so pokazali, da je baš ta poklic velik in nevaren zopernik našima zaročencema. Število ur, katere je mogel Holman posvetiti svoji dragi nevesti, krajšalo se je vedno bolj in bolj. V mestu je bilo mnogo bolnikov in kadar je Rihard ves utrujen in uspehan prihajal na dom svoje neveste, zapaziti je bilo mogoče, da on v mislih ni pri Kruzijevih, ampak pri posteljah svojih bolnikov.

— To meni prav nič ne dopada — godrnjaje opazi bankir pri odhodu Holmanovem — da naš zet tudi sedeč tukaj v nas ne misli družega, nego na svoje bolnike. Ako mu že sedaj prisotnost mlade, krasne neveste ne more izpolniti onih ur, v katerih ima pravico biti le samo človek, a ne zdravnik —

svojem času hočemo Vam naznaniti, kaj se je o tej stvari ukrenilo. Bilo bi jako žalostno, ako bi bili Slovenci razpostavljeni psovkam še od te strani, ko se nam po Koroškem, in osobito v glavnem mestu pri vsaki priliki že itak dovolj mečejo polena pod noge.

Iz Velikih Lašč 27. decembra. [Izv. dop.]

Te dni zapustil nas je naš dosedanji notar gospod Niko Lenček preselivši se na svoje novo mesto v Škofjo Loko. To je za Velike Lašče zelo občutna izguba, kajti v mnogem oziru pogrešali bomo vrlega gospoda, ki se odlikuje z mnogimi vrliami, katere so mu bile v kratkem času njegovega bivanja tukaj pridobile srca vseh, ki so ga poznali. Bil je v svojem delokrogu kot c. kr. notar najkulantnejši, izredno vesten in marljiv, veren svetovalec vsacemu, ki je pri njemu sveta iskal, ljudomil in prijazen proti vsacemu ter najlubeznivejši družabnik, ki je znal s svojim vedno finim in taktim postopanjem pridobiti si in obdržati, spoštovanje vseh stanov, s katerimi je uradno ali drugače imel občeovati in kar ga še najbolj diči sta njegov vedno poznati najčistejši značaj in neoskrunjeno zvesto rodoljublje in pravo slovensko narodnjaštvo. Jedino, kar mu v zlo štejem, je to, da nas je tako hitro zapustil po jedva triletnem bivanju tukaj. Pošteno rečeno — Ločane v resnici zavidamo, da nas je zamenjal g. Lenček za nje in iskreno želimo, da bi nam njegov naslednik g. notar Janko Globočnik v vsakem oziru postal to, kar nam je bil gosp. Lenček, kateremu s tega mesta še jedenkrat zakličemo: Na zdar! Srečna Vaša pot in srečno Vaše daljno življenje!! Velikolaščani.

S Pivke 27. decembra. [Izv. dop.] Kakor iz Rusko-Poljske ali iz Italije, tako so tudi iz naših krajev vrel ljudje v Brazilijo. Odhajali so v ogromnih množicah, a vračajo se le posamezniki, kateri neso z družino ali s predplačili navezani na deviško ameriško zemljo. Deviško imenujem to zemljo, kajti naši izseljenci dospevši v Ameriko, poslani so v pragozde, kjer še ni pela nikdar sekira, kjer tudi menda noben divjak ni bival, izvzemši opice, ker vse je tako zaraslo z drevjem, zapleteno s srobotom in raznimi rastlinami, da si treba sproti pot delati z rezilnem orodjem v roci. V takšne kraje postavljeni so rojaki naši. V srečo si morajo šteti, da so od doma vajeni sekire. Ne tako Italijani. Nevajeni gozdu, obupajo — in samomori so na dnevnem redu. Vsakdo dobi 30 oral takega gozda za iztrebljenje in malo hišico, vender last je, še dvomljiva. Hišica je krita s kositrom, stene spletene od bičja in ometane z ilom. To ometanje se vrši prav preprosto. Kar s pestjo mečejo murini ilo v steno, in z dlanjo, mesto z zidarsko žlico, gladijo omet. Les nema nikakešne vrednosti, ker je preveč oddaljen od železnice. Le za graščino, malo večjo hišico, režejo naši ljudje na roke deske po 1 gld. Gospodarja graščine imenujejo „grofa“, Italijani mu pravijo „principal“, ter vsled tega mu rekajo šegavi naši ljudje „prinčev palk“ (pajek.) Na iztrebljenem prostoru, na katerem požgejo z velikim trudom ves les, posejejo po največ koruzo. Pleti se mora pogostoma s kosirjem, ker srobot tako bujno poganja, da bi ves pridelek zatrl, ako bi se vedno ne

kaj bode še-le pozneje? Edita bi se morala pripraviti, da jej bode zakonski čas popolnoma v osamljenosti preživeti. Smo-li morebiti s tem, da svojo jedino hčer obsipljemo z ljubeznijo in skrbmi pripravili jo za življenje polno pomankanja? Jaz sicer priznavam, da smo Holmanu veliko hvalo dolžni, ali mnogo bi dal, ako bi si mogel to brezumno teško in neznosno hvaležnost s čimur si bodi odkupiti! —

— Kruzij je počel popolnoma resno razmišljati, koliko bi bilo treba (seveda njegova bankirska duša je mislila le na denar), da bi svojega bodočega zeta pregovoril, izbrati si drug poklic življenja. On niti minute ni mogel dvomiti, da se bode vse to dalo doseči le z denarjem in nikakešne denarne žrtve se mu neso zdale brezumno velike radi svoje jedinstvene, ljubljene hčerke! Kruzij je s početka nekako šaljivo, pozneje pa vedno bolj in bolj resno delal razne vabljuje in zapeljive predloge svojem zetu. Sedaj mu je govoril o koristi in zadovoljstvu velikega premoženja; sedaj mu je predlagal dolgotrajna potovanja, spojena z vsakeršno razkošnostjo in prikladnostmi a naposled vablljivo priliko, ustopiti kot sodrug v bankirsko zvezo svojega tasta, kjer bi bil deležen brez dela in truga silno velikih dobičkov. (Dalje prih.)

plelo. Pridelek je pa zelo pičel. Korenje je tako kakor prstiči. Proda se res v „Campo Bello“ po 5 kr. komad, pa kaj, ker je zelo oddaljen kraj, nobene poti in le mala južina stane — 2 gld. Sedaj kolikor korenja kdo nese, prav lahko zaužina vse. Samci in nevezane osebe si pomagajo iz te „Colonie Italiane“ v Argentino. Ondu je delo in boljši zaslužek, pa bolezen (rumena mrzlica) — smrtna morilka bega ljudi od tod. V vseh teh ameriških krajih ni usmiljenje doma; ako človek na potu obleži, nihče ga ne pogleda. V cerkev malo kdo zajde. Duhovniki zamorce zaradi nehvaležnosti ozmerjajo, kajti sužnosti so jih rešili, — a za cerkev vender ne marajo. Močni so pa zelo ti črni ljudje; kvintal blaga z lahkoto vzdigne murin na tovarno žival. Ta moč prihaja od mesnih jedij. Po največ se hrani ljudstvo z mesom, potem z rižem in koruzo. Denar ima malo vrednost. V Argentini ima vsak kraj drug denar in samo z menjavanjem se velika izgubi. Iz vseh izvestij, katere — kar posebno poudarjam — so povsem resnična, polagam rodoljubom na srce: Odsvetujte ljudem našim izseljenje v nesrečno Ameriko. Dva fanta s Suhorja, ki sta došla iz Brazilije, rekla sta: „Amerika je tu v nas“. Drug mladenič iz Gabrij v ajdovskem okraji pa je dejal: „Raje hočem po Pivki prodajati čebulo in smokve, kakor v Ameriki meso jesti“. Pristni Pivčan pa: „Kdor je doma, naj ostane doma“. Povsod je dobro, vender doma najbolje!

Z Viča 26. decembra. [Izv. dopis.] Vsaka stvar potrebuje resnega početka, istotako ga je potrebovala tudi naša novoosnovana čitalnica. Dolgo se je odlašala, a zdaj, ko se je osnovala, napreduje, da je veselje. Preteklo je še le dva in pol meseca, odkar je osnovalni odbor dobil pravila od slavne c. kr. deželne vlade potrjena, in danes šteje že lepo število 133 družtenikov, pravi dokaz, da je bilo potrebno, da se je osnovalo društvo, katero bode skrbelo za to, da bi se narodna zavest širila in ljudstvo izobraževalo in poučevalo s čitanjem koristnih časnikov in poučnih knjig.

Časnikov ima društvo 13 naročenih, po katere jako pridno pošiljajo družteniki tudi za domače branje. Iz sosednih občin pristopilo je tudi mnogo udov, katerim se sleherni dan časopisi pošiljajo na dom. Pred jednim mesecem pričel se je tudi pevski zbor vaditi v petji, pod vrlim pevovodjo gospodom Stamcarjem, ki je zbor v tem kratkem času toliko izvežbal v cerkvenih pesmih, da je že ta dva praznika javno nastopil pri službah božjih v naši cerkvi in pokazal, da ima izvrstno izbrane glasove in da nam je tudi v petji pričakovati dobrega uspeha.

Želimo torej, da bi potrebno in koristno društvo tako čvrsto in resno v bodoče postopalo, kakor je pričelo, da bode s tem koristilo izobražbi in spodbuji ljubezni za napredek naroda. —

Iz Vipave 24. decembra. [Izv. dop.] Res čudno je, da do danes še nihče ni poročal o redki slavnosti, ki se je dne 7. t. m. vršila v Vipavski šoli. Lani že se je bil sestavil odbor dam pod pokroviteljstvom gospe grofinje Lanthieri, da se priredi ples na korist revni šolski mladini. To se je tudi izvelo z dobrim uspehom. Letos so naše vrle dame s to vsoto omislile oblačila za revne otroke. Ker je pa poslednjih v naši občini veliko, izprevidelo se naše dame takoj, da je denarja premalo. Zato sta neumorno delujoči gospe Nosa nova in Bernotova začeli obiskavati in nagovarjati druge in nabirati doneske in darila. S skupnim delovanjem priredila se je dne 23. novembra veselica s tombolo in plesom, katere čisti dobiček je bil znaten, ker so Vipavske gospe, posebno grofinja Lanthieri, poklonile lepa darila in katere so tako pripomogle, da se je šolska mladina tako obilno obdarovala.

Dne 7. t. m. zbrali so se revni šolarčki v šolskem poslopji, da jim prinese — Miklavž. Prisotnih je bilo več gospej dobrotnic, gosp. župan z občinskimi svetniki in družega občinstva. Šolski vodja, g. Tomšič, pozdravil je v lepem govoru vse došlo občinstvo in otroke, ki so potem zapeli cesarsko pesem. Gospé Nosa in Bernot razdelili sta potem otrokom 40 celih oblek, 13 parov obuv, 24 srajc in družih oblačil. Veselje obdarovancev bilo je nepopisno in v imenu vseh zahvalila se je mala deklica vsem dobrotnicam in dobrotnikom. Tudi jaz čutim dolžnost, najtopleje zahvaljevati se na tem milosrdnem in ljudomilem delu vsem damam in gospodom, ki so kolikor toliko sodelovali, posebej pa gospema Nosa in Bernot, ki sta bili duša dobremu delu. Slava!

Podklosterski uboj pred porotnim sodiščem.

Iz Celovca, dne 24. decembra.

Znano je, kako je prišlo letos dne 24. julija pri prvotnih volitvah za deželni zbor Podkloštro do prepira in pretepa, ker so prevzetni nasprotniki prišli našim, mirno na vrtu „pri Danielu“ se dečim volilec zabavljati, in da je bil pri tej priliki nasprotni volilec Miha Šojer smrtno ranjen z nožem. Znano je tudi, kako so koroški nemškoliberalni listi ta dogodek za svoje politično ščuvanje izkoristili, kake „brandartikeln“ so pisali in ščuvali nemško prebivalstvo na slovensko stranko, v prvi vrsti na g. dež. poslanca Gregorja Einspielerja, češ, da je le on vsega kriv, da je on „moralni morilec“, ker je ljudi svoje stranke tako razgrel, da so se začeli boriti in pri tem celo jednega umorili. Natisnili so na stotine teh lažljivih poročil in jih deloma brezplačno pošiljali po deželi, zlasti na slovenske volilce, da bi tiste preplašili in zbegali ter tako preprečili izvolitev dveh jedinih slovensko-koroških poslancev, Einspielerja in Murija. Ker je tem listom itak celo leto najpoglavitejša naloga, ščuvati proti Slovincem in Slovanom, in je vsled tega mržnja do Slovanov mej nemškimi prebivalstvom vedno žareča, čuditi se ni, da se jim je posrečilo, s tako pisavo podnetiti po deželi visoko svigajoč plamen narodnega sovraštva do Slovincov. Vsa dežela je bila razburjena, obče znani slovenski rodoljubi si skoro iz svojih hiš niso upali; in ta umetno narejena razdraženost je segala celo v kroge državnih služabnikov, tako da so v Podjunski dolini c. k. orožniki posegli v volilno agitacijo in naše volilce nagovarjali, naj ne volijo g. Einspielerja, kar pa, kakor znano, možatih Podjunčanov ni oplašilo.

Mej slovenskimi kmeti Podklosterske občine se je pa koj po nesrečnem dogodku govorilo: „Iz naše stranke nobeden ni zabodel Šojerja, ker iz naših nobeden ni prišel iz vrta, Šojer je bil pa zunaj vrta zaboden. Sploh mej našimi ni bilo nobenega pobijalca ali rogovileža, nobenega nismo videli z nožem v roci.“ Toda besed naših poštenih mož nihče ni maral poslušati, nemškoliberalna stranka je hotela imeti svoj „politični umor“, da bi jej ostalo v roci vedno porablivo orožje zoper slovensko stranko. Zato se je na vsak način moral najti „ubijalec“ mej slovensko stranko. Toda kaj početi, ko ni bilo dobiti nobenih dokazov? Nasprotniki so začeli tožiti, „da so se Slovenci dogovorili, da nobenega svojih nočejo izdati“; slaboznani Beljaški list je celo trdil, da je šel „Mirov“ urednik iz tega namena v Podkloštro, „da bi kmete poučil, kako morajo pred sodnijo izpovedati.“ Ukljub takim pisarijam vendar dokazov ni bilo najti. V tej zadregi jim je prišla na pomoč izpoved Podklosterskega nadučitelja Laha, ki je rekel, da je Šojer na vprašanje: „Kdo Vas je zabodel?“ odgovoril: „Jeden s širokim klobukom.“ Zdaj so se brž spomnili, da je g. Matija Ulbing, kramar iz Št. Lenarta, nosil širokokrajen klobuk. Druga nemška priča, g. umir. stotnik Maier, se je vedel zdaj spominjati, da je Ulbing večkrat z desno roko potipal na levo prsno stran svoje suknje, iz česar se je sklepalo, da je imel v suknji „kaj sumljivega“. To je bila vsa podlaga, na katero se je zidala zatožba proti Ulbingu. Kajti to, da je nagle jeze, da je bil že jedenkrat zaradi tepeža kaznovan in da je bil na kritični dan zelo razburjen, to vendar niso nobeni dokazi.

Tako je torej prišlo, da so posadili Ulbinga na zatožno klop pred porotnim sodiščem v Celovci, obtoženega „uboj“. Obravnava se je vršila dne 23. decembra 1890 od 9. ure dopoldne do 1/2 9. ure zvečer s dve urnim premorom opoldne.

Predsedoval je dež. nadsodnijski svetnik dr. Heiss, državno pravdnštvo je zastopal dr. Eisenzopf, zagovornik zatoženca pa je bil dr. Ivan Tavčar iz Ljubljane, kateremu gre vsa hvala, da je to za nas važno pravdo čisto brezplačno prevzel in do srečnega konca izpeljal.

Cela obravnava je dosti jasno spričala, da g. župnik Einspieler nikogar ni ščuval, kajti izmej 26 prič, mej katerimi je bilo tudi precej nam nasprotnih, nobena o tem nič ni vedela, samo natakarnica Ana Pavlič je trdila, da je g. župnik sicer ne na glas, ampak le proti njej rekel: „Vsi smo tako dobre volje, samo dva vse motita, — nista vredna, da ja zemlja nosi, naj bi se na mestu pogreznila, kjer stojita.“ Poslednje (razprto tiskane) besede je g. Einspieler odločno zanikal, in so tudi same na sebi malo verjetne; ker je natakarnica sama povedala, da se je ob istem času pelo; verjetno je, da je g. Einspieler s drugimi pel konec znane pesmi „Hej Slovani“, koje konec se glasi: „črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpade.“ Ukljub temu pa ne dvomimo, da bodo nemškoliberalni Koroški listi še zanaprej političen denar kovali iz besed te revne natakarnice, ki je na nas napravila utis duševno precej ubožne ženske. Od vseh drugih prič pa nobena ne vé, da bi bil g. Einspieler kaj rekel zoper Nemce. Sicer je pa tudi g. predsednik sam konstatiral, da se je kot laž pokazalo, kar je pisala „Villacher Allg. Zeitung“, češ, da je rekel: „Dokler so nemški psi tukaj, se ne bo pelo.“ Tudi nemškoliberalni notar Rainer protestira proti temu, da ga je urednik Foresti kot pričo imenoval za ta izrek.

Kar se tiče Ulbinga, pokazala je obravnava, da ni samo on nosil širokega klobuka, ampak še več drugih; nadalje, da je na levo prsno stran tipal zjutraj na volišči, ko še ni bilo nobenega prepira mej tem, ko je bil popoldne mej pretepom golorok, ker se je udeležil kegljanja. Tudi so skoro vse priče potrdile, da Ulbinga ni bilo tam blizu vrat, kjer je bil Šojer zaboden. Tako so v nič razpadli vsi dokazi, ki bi imeli govoriti proti Ulbingu, in sam državni pravdnik je bil nekako v zadregi, ko je pri končnem govoru vendar še pri zatožbi ostal. Ko je pa dr. Tavčar v daljšem izvrstnem govoru razmetel vse tiste navidezno sumljive okoliščine, ki jih je zatožba zoper Ulbinga spletla, ter jasno dokazal, da porotniki nemajo niti jednega trdnega uzroka, zatoženca obsoditi, — bil je vsak poslušalec prepričan, da mora biti zatoženec oproščen, če je le še drobtinica pravice na svetu. Mej občinstvom je bila gotovo ogromna večina nam nasprotnih stranke, in vendar se je vsem veselje na obrazih bralo, ko je bil zatoženec oproščen.

Sledi popis obravnave:

Zapisnikar prebere zatožbo: Matija Ulbing, rojen na Brnci, oženjen, ima 3 otroke od 14 dni do 8 let starosti, zna pisati in brati, se je šolal v Beljaku, potem bil trgovski pomočnik, zdaj kramar v Št. Lenartu, kjer še precej dobro izhaja, jedenkrat kaznovan zavolj pretepa na 5 gld. globe, drugokrat zavolj prepovedane igre na 1 gld. globe. — je zatožen, da je dne 24. julija 1890 Miho Šojerja z nožem zabodel tako, da je tisti kmalo potem umrl; in da je Janeza Lorenca po d. Cajnarja s stolom udaril tako, da tisti šest dni ni mogel delati, toraj je tožen zavolj zlodejstva uboja in zavolj prestopka zoper varnost življenja.

Predsednik skliče došle priče (deset jih je prišlo jedno uro pozneje, ker se je vlak zakasnil) ter jih opominja, naj vse po resnici izpovejo, in kake nasledki bi nastali, ako bi kdo po krivem prisegel.

Potem naznani predsednik, da je Ulbing dne 20. decembra uložil prošnjo, naj bi se zaslišalo še več prič; deželno sodišče je pa to prošnjo odbilo, ker je zaslišanih itak že 26 prič. Ako pa g. zagovornik želi, sme to prošnjo ponoviti.

Potem se prebere poročilo o dogodkih Podkloštro, ki se večinoma ujema s tem, kar so o tem poročali slovenski listi: Slovenski volilci so se po končani volitvi podali na „Danielov“ vrt, da se tam nekoliko pokrepčajo in razvedrijo. Kmalu pa prideta dva nasprotnika za njimi, ter sta na kegljišči začela zabavljati.

Ta dva sta sicer odšla, pa jeden se je povrnil in pripeljal seboj še tri druge pristaše nemško-liberalne stranke, kateri so se vnovič pripravili začeti; posebno predznega se je kazal Janez Maier. Ko sta došla župnika gg. Einspieler in Kolarič in prepir zapazila, je Einspieler posvaril Maierja, s Šojerjem pa mirno govoril. Ko je pa župnik odšel, začel se je prepir na novo, dokler ni prišlo do pretepa. Nemec Maier je namreč Slovence Trupeja v nego sunil, na kar ga je Trupe za lase prijel in pri vrtnih vratih ven vlekel, drugi pa so Maierja od zad tiščali in ga venkaj spravili, češ, da bo jedenkrat mir. Ko se je to zgodilo, odšla sta gospoda župnika in še več drugih gostov, ki niso hoteli biti pri tepeži. Tudi Miha Šojer je ubežal čez plot. Pa Janez Maier je kmalu nazaj prišel in hotel zopet na vrt, pa bližnji Slovenci so vrata tiščali. Tudi Miha Šojer je šel na okoli in prišel Maierju na pomoč. Prišla sta tudi liberalca Lorenec in Kramberger, in potem so vsi štirji skušali pri vratih na vrt ulomiti. Slovenci so pa od znotraj vrata tiščali. Slednjič se je zunanji vendar posrečilo, vrata vzdigniti, katere je Trupe od znotraj prijel in na stran naslonil. Ko sta Maier in Lorenec (Cajnar) na vrt prilomila, je Lorenca neki star mož s stolom po glavi udaril, da je padel in obležal. Maier je pa Slovence Komana na tla vrgel in ga davil. Slovenec Mikl je Komana branil, pri tem pa tudi zaboden bil, pa ne vé, od koga. Da bi bil tudi Šojer na vrt stopil, ko so bile vrata snete, tega ne vé nobena priča. Med tem so, kakor Maier pravi, okoli stoječi Slovenci njega prišli in s pestmi bili. Vender ga pa dolgo niso mogli tepsti, kajti kmalu je vse potihnilo. Le Ulbing je še priletel, ko se mu je reklo, da njegovega svaka Komana nekdo davi, je zgrabil za stol, in ko Lorenca tam ležati vidi, misli, da je ta tepel svaka, zato ga Ulbing enkrat s stolom vdari po zadnji plati. Med tem sta pa že prišla pisar Frič in orožnik, ter povedala da je Miha Šojer zaboden z nožem in da je že umrl. Ranjenega Šojerja je Kramberger peljal kakih 50 korakov do Gruma, pa niti Kramberger ne vé, kdo je Šojerja zabodel. — Novo je pri tem poročilo le to, da sta bila najprej na sumu Lorenec in Feichter ter prišla v preiskavo, pa bila spet izpuščena, ko se je videlo, da nista kriva.

Predsednik pokliče Ulbinga in ga vpraša, če se čuti krivega.

Ulbing pravi, da ne. On pove, da so mu že koj iz začetka zabavljali. Tako mu je rekel dr. Platzer: „Tega ne bi bil verjel, da bote tudi vi s Slovenci volili.“ Na vprašanje predsednika, zakaj se je prijemal na levo stran suknje, ali morda zavolj denarnice v žepu, odgovori zatoženec, da ima žep na desni strani suknje, ne na levi. Ko je on prišel v lopo pri Danielu, se je najprej s Feichterjem prepiral, potem je šel na kegljišče, suknjo slekel in na klin obesil. Tepeža pri vratih se ni

udeležil, takrat je imel suknjo še slečeno, klobuk pa je imel na glavi; na to pa ni pazil, če ima še kdo drugi širok klobuk. Zatoženec pravi, da mu je Berger začel zabavljati in mu rekel „Rosegger (Rožeški) tost“ in „pakaža“. Ulbing pravi na to: „Kdo je pakaža?“ Berger je odgovoril: „Jedni, kakor drugi so pakaža.“ Ulbing je odvrnil: „Če ste vi pakaža, naša stranka pa ni.“ Ulbing ni slišal, kaj je župnik govoril, ker je bil od njega precej oddaljen. On ve, da je Trupe Maierja za lase vnel, pa on (zatoženec) ni bil mej tistimi, ki so Maierja vneti tiščali; on ni prišel do vrat. Pač pa prizna, da je Lorenca s stolom udaril, ker je mislil, da je Lorenec davil njegovega svaka. Nadalje pove, da se je Lojze Feichter jokaj, ko sta se skupaj nazaj domov vozila. Slednjič omeni, da ni res, kakor se je iz začetka poročalo, da je svoj nož proč vrgel, ko je orožnik prišel, ampak da ga je le na mizo položil v spričevanje svoje nedolžnosti, da vsak lahko vidi, da je nož čisto nov in nima sledu kake krvi. Kajti sicer bi lahko kdo tudi njega sumničil, ker so videli, da se je prepiral in Lorenca s stolom udaril.

Sledi poročilo izvedencev, zdravnikov dr. Joscha in dr. Pichlerja. Oba se ujemata v tem, da je Šojer umrl, ker mu je kri otekla in da ni bilo zanj nobene pomoči. Rana je bila 5 1/2 cm dolga in 2 cm široka. Da pa ne gre misliti, da je za tako rano potrebno bodalo ali sploh orožje, ki na dve strani reže, ampak da se z vsakim oštirim nožem taka rana lahko naredi, ako se z njim ne samo zabada, ampak še nekoliko na stran zareže.

Dr. Tavčar vpraša zdravnika, ali taka rana človeku tudi zavest vzame.

Dr. Josch odgovori, da je ranjenec lahko nekaj minut še pri zavesti, pozneje seveda pride ob zavest.

Predsednik prečita potem popis kraja, kjer se je zlodejstvo izvršilo.

Na vrsto pridejo priče.

Prva je Ana Pavlič, natakarnica pri „Danielu“. Ona ni vsega videla, ker je imela opraviti. To pa trdi, da je župnik Einspieler proti njej, pa ne proti vsem rekel: „Vsi smo veseli, le dva sta vmes, ki nista vredna, da ju zemlja nosi; naj bi se pogreznila, kjer stojita.“ in da so drugi mej tem peli. Videla je, da so Maierja pri vratih ven vlekli; ona pa je Šojerja k plotu peljala, da je ubežal. Ona pravi, da je bil Ulbing zraven, ko so Maierja ven tiščali, tega pa ne ve, ali je bil spredaj ali zadaj. Ona misli, da klobuka ni imel na glavi; navadno pa imajo gostje na glavi klobuke, če so na vrtu. Videla je, da je bil Lorenec s stolom udarjen, in da je bil ob jednom še tepež pri vratih. Tudi ve, da je Ulbing nazadnje pred orožnikom nož na mizo položil, jeden je nož proč sunil, da je v stran zletel, ona ga je pobrala in orožniku dala.

Državni pravdnik jo vpraša, zakaj se je za Šojerja tako bala, da ga je k plotu peljala.

Priča odgovori, da se je bala za Šojerja, ker je bil Maier že prijet, in je mislila, da bodo zgrabili še Šojerja.

Ulbing zatrjuje, da ni bil mej tistimi, ki so Maierja tiščali.

Priča Jože Ermakora, najemnik gostilnice „pri Danielu“ Podkloštro, je videl samo začetek. Nekateri so kegljali. Ob treh so prišli volilci. Potem se je začel prepir. Ulbing je najbolj razsajal. Berger in še jeden sta odšla. Potem je prišel župnik; on je govoril s Šojerjem. Potem so začeli piti. Priča je odšel v hišo in čez nekaj časa je zvedel, da je jeden zaboden. Priča pravi, da Ulbing nikoli ni sedel, on misli, da Ulbing ni bil brez suknje, da ni kegljal in da je imel klobuk na glavi. Tudi misli, da je bil Ulbing nekoliko vinjen.

Ulbing ugovarja in trdi, da je bil golorok, da je kegljal. Tudi oporeka, da bi mu je bil Ermakora rekel: „Kaj ste naredili!“

Ermakora trdi, da je to rekel, pa ni na Ulbinga mislil, ampak na vse.

Priča Alojzija Ermakora, hči gostilničarjeva, ne priseže, ker je šele 14 let stara. Ona je videla, da je Ulbing kegljal; ne ve več, ali je imel suknjo na sebi, pač pa, da je imel klobuk na glavi. Ona ne ve, s kom je župnik govoril, ni videla tepeža, ni videla, kdaj sta župnika zbežala, pač pa je videla, ko je Šojer bežal. Ona je sama bežala čez plot, ko je bil tepež pri vratih. Ona je videla, ko je Ulbing udaril Lorenca in da je bil ob istem času še tepež pri vratih.

Ulbing popravi, da takrat, ko je on Lorenca udaril, ni bilo več videti ne Maierja, ne Šojerja.

Predsednik prečita izjavo urednika Forestija („Vill. Allg. Zeitg.“), v kateri trdi, da je župnik Einspieler rekel: „Dokler so nemški psi tukaj, se ne bo pelo.“ Foresti se pri tem sklicuje na župana Gruma, zdravnika dr. Platzerja in notarja Rainerja. Tudi pripoveduje o nekem bodalu, katerega si je Ulbing jedenkrat izposodil.

Predsednik sam prizna, da pripovedka o zgorej zapisanih besedah g. župnika ni utemeljena; nekaj pozneje pa prečita izjavo notarja Rainerja, v kateri tisti pravi, da Forestija ni poznal, ko sta v krčmi vkup prišla, da tistih besed ni sam slišal, torej o njih tudi pričati ne more, ampak se je le govorilo, kar je Janez Maier govoril.

Ulbing pove, da si je jedenkrat, ko je bilo slišati o mnogih tatvinah, izposodil „hirschfänger“ od nekega Ledererja, da ga je pa že davno nazaj dal.

Priča župnik Gregor Einspiller pravi, da ni govoril nič javno in nič, kar bi zamoglo ljudi razburiti. Tistih besed: „Nista vredna, da ja zemlja nosi, naj se pogrezneta, kjer stojita,“ nikakor ni govoril; le to je mogoče, da je izrazil svojo nevoljo nad tistimi, ki so prišli združbo delat. Natakara, poklicana pred pričo, ponovi svojo prvo trditev. Priča oporeka.

Predsednik: „Gospod župnik, bolje, da o tej stvari dalje ne govorimo.“ (Smeh mej poslušalci.)

Predsednik: „Ako občinstvo ne bo mirno, pustim galerijo takoj izprazniti!“

Priča župnik Einspiller je videl, da je Ulbing kegljal in bil golorok. Tudi pove, da se je Kržič trudil, mir napraviti in da je jednemu vrč iz roke vzel. Nadalje je priča zvedel, da je Janez Maier s takim nožem špeh rezal, kakoršne nože so imeli svoj čas Kanalci, namreč da imajo pripravo, da se nazaj ne upognejo. Tudi pravi priča, da je bil Šojer zunaj vrta zaboden, kamor nobeden iz Slovencev ni prišel.

Državni pravdnik vpraša pričo, zakaj je zbežal in zakaj ni rajši ostal, ker on bi bil razburjene duhove še najprej pomiriti mogel.

Priča Einspiller pravi, da je bilo za miritev že prepozno, ko so se že enkrat tepsti začeli; tudi se mu zdi, da se njemu kot duhovniku ne spodobi, da bi ostal v družbi, kjer se tepejo.

Bere se izjava priče Franca Mikule, ki pa nič novega ne pové.

Priča Gašper Trupe po domače Motej je videl, da je Ulbing kegljal in da je bil golorok; pa se ne more spomniti, ali je imel Ulbing klobuk na glavi ali ne. Tudi ni pazil na to, če ima še kdo drugi širok klobuk. Priča pripoveduje vse skoraj tako, kakor zgoraj povedano; prizna, da je on Maierja za lase prijel in ven vlekel; drugi pa so Maierja tiščali, med temi Koman in Butij; da je on vrata obdržal, ko so noter padle in jih na stran postavil. Tudi pravi, da je Ulbing udaril Lorenca še le potem, ko je bil tepež že končan. Cajnar da je ležal en meter od vrat. Kržiča ni bilo zraven pri durih. Priča Matija Brenner potrdi, da je Ulbing kegljal in da je bil Ulbing hud, ker je Berger rekel: „pakaža“. Priča pravi, da so Feichter, Lavtižar in še drugi Maierja tiščali, Ulbing pa je bil bolj zadaj. (Priča je pristaš nemškoliberalne stranke.)

Priča France Mikl pravi, da so se Ulbing, Feichter in Lavtižar prepirali z Bergerjem, da je tudi on Butiju in drugim pomagal Maierja ven tiščati. Sicer pripoveduje, kakor zgoraj poročilo pové. Potem pové, da je Maier, ko je na vrt nazaj prišel, Komana tepel in davil; da je Šojer zunaj stal, od naših pa nobeden ni ven šel, zato ne vé, kdo bi ga bil zabodel.

Priča pravi, da je Komana pred Maierjem branil, zato je Maier še njega (pričo) tepsti začel. Priča je dobil tudi sunljaj z nožem, kateri je pa na kilovniku (Bruchband) odskočil, tako da je svoj sled zapustil le na prerezani obleki. Priča ni slišal, da bi bil kdo klical: „Jeden ima nož!“ tudi ne klica: „Kržič! Kržič!“ Priča ne vé, kdo je pri vratih stal, ni videl ne Ulbinga, ne Kržiča, ne koga z nožem v roci; tudi ni slišal, da bi bil kdo klical, da bodo vrata na Kržiča padle. Priča Jože Šervicelj je videl, da je Berger prepil začel z besedo „pakaža“, katera je razdražila Ulbinga. Potem se je še Brenner (Bergerjev tovariš in liberalni pristaš) v prepil mešal, pa kmalu odšel.

Priča Boštjan Novak ni videl, kdo je kegljal. Pri vratih je videl znotraj Komana in Trupeja, zunaj pa Maierja in Lorenca. Ulbing je bil brez suknje, in bil je Ulbing onostran mize, ko so vrata padle; potem je šel Ulbing okoli mize, da je prišel do Lorenca, ktere ga je s stolom udaril po hrbtu.

Priča ni slišal klica: „Jeden ima nož!“ Priča pravi, da Ulbing ni bil pijan in da ni kričal; pač pa, da je imel širok klobuk.

Priča Janez Lorenc po domače Cajnar je prišel z liberalnim tovarišem Krambergerjem na vrt, kjer je Kramberger začel kegljati. Videl je, da se Berger s Slovenci prepira; duhovnikov pa takrat še ni bilo na vrtu. Ko sta župnika prišla, je videl, da je župnik govoril z Maierjem in Šojerjem, pa priča ne vé, kaj. Priča vé, da je bil na tla pobit in da je tam ležal; sicer pa tako zmeden govori, kakor človek brez pameti, in noče o ničem vedeti. Niti tega ne vé, kdo ga je udaril, čeravno je pri prvem zaslišanju izpovedal, da ga je prvokrat udaril star mož brez brade. Na vprašanje, zakaj je bil zaprt, odgovori: „zato, ker sem bil krvav.“

Državni pravdnik: „Kaj ste pa iskali pri Danielu?“

Lorenc: „Kegljat smo šli, pa nismo vedeli, da so Slovenci tam.“ (?)

Državni pravdnik: „Kako je mogoče, da nobeden ni videl, kdo je Šojerja zabodel?“

Lorenc: „Jaz nisem nič videl. Udarjen sem bil in preplašen, sem 5 do 6 dnij ležal, in me je tudi zdravnik preiskal.“

Dr. Tavčar: „Pri preiskavi ste rekli, da vas je prvokrat udaril velik star mož brez brade?“

Lorenc: „Zdi se mi tako.“

Predsednik prečita zdravniško poročilo o Lovrenčevi rani na glavi.

Priča Lojze Feichter je šel na vrt s svojim stricem Urhom Feichterjem, on (priča) je šel

na kegljišče, kjer je Berger zabavljati začel. Sicer pripoveduje skoro, kakor drugi. Omenja še, da mu je mesar Götzhaber očital, da je on morilec, kar je njega (pričo) zelo razjarilo. Hotel je orožniku svoj nož pokazati, pa orožnik ga ni hotel vzeti. Priča taji, da bi bil rekel: „Če bi imel revolver, se takoj ustrelim.“

Ulbing trdi, da je Feichter te besede govoril. Feichter se izgovarja, da je bil preveč raznemirjen in da ne vé več, kaj je govoril.

Predsednik čita izjavo priče Karola Kultererja, ki pravi, da je Ulbing brž nož pokazal, Feichter pa se je branil in jezil ter roko v žepu držal.

Feichter odgovori, da ima bolno roko in da jo zato rad v žepu drži.

Priča Peter Kramberger pravi, da je slišal prepil in Ulbinga kričati: „Če niste tiho, dobite klobute od vseh strani.“ On misli, da je bil Ulbing golorok, pa pokrit. Priča in Šojer sta bežala čez plot. Šojer je položil torbo na stran in šel k vratom nazaj. Priča je šel počasi za njim; ko je prišel do vrat, ni bilo nikogar več pri vratih, ampak vsi že na vrtu. Priča je šel brž po žandarje, ko je pa nazaj prišel, je bil Šojer že zaboden. Priča ne more reči, da je bil Ulbing pri tistih, ki so Maierja tepli. Priča je videl Kržiča sedeti blizu vrat; ni pa slišal klica: „Jeden ima nož!“ Priča je ranjenega Šojerja spremil do Gruma in pravi na predsednikovo vprašanje, da je Šojer le še nekaj nerazumljivega govoril.

Predsednik prebere izjavo priče Nischelwitzerja, v kateri pravi, da je Ulbing njemu pravil, da je neka Majda Tarman slišala praviti, kaj je Janez Maier svojim hlapcem govoril: „le delajte, z menoj je že ven; družega sem namenil, družega pa zadel.“

Priča Matija Činderle, hlapec pri Maierji, pravi, da to ni res, kar je ta ženska pravila; da Maier obžaluje Šojerjevo smrt; tudi ni res, da bi se bil Maier kaj spremenil, da bi bil svojo ženo tepel, da bi bil žalosten, in da navadno ne nosi noža pri sebi.

Priča Janez Maier, dvarski mojster, pravi, da je šel k Danielu tovarša Šnabelna iskat, da je šel na kegljišče in videl kako sta se Kržič in župnik Einspiller prepirala s Šojerjem in da je Šojer njemu (priči) rekel: „To se mi za malo zdi, da me župnik tu v gostilni napade.“ Potem da je Trupe njega (pričo) vprašal: „Ali ste se prišli prepirati?“ Da so potem njega (pričo) tepli in pri vratih ven tirali. Pravi, da je Kržič že prej jezo do Šojerja imel. Pri tepeži pa ni priča videl ne Ulbinga, ne Kržiča; zunaj je videl samo Šojerja. Priča da je prišel samo zato nazaj, da tirja svoj zgubljeni klobuk. On taji, da bi bil rekel: „Le delajte, z menoj je že ven; družega sem zadel, kakor sem namenil.“ Priča pravi, da nema bodala, ampak samo „Taschenfehl!“; on misli, da ga je Kržič zabodel.

Priča Jože Mörtl je sedel skupaj s Šubicem in Komonom. On je videl, da je Lavtižar hotel Bergerja udariti, Ulbing in Kržič pa sta mirila in rekla: „Mi smo pošteni ljudje, se ne smemo pretepati.“ Mej tepežem je videl dva zunaj pred vratmi, jeden pa je šel na vrt. Nekdo je klical: „Pojdimo po žandarje!“ Dva pa sta šla nazaj proti Grumu, in jeden od teh se je držal za prsi in klical: „Kri! kri!“ Priča ni slišal, da bi bil zabodenc kaj govoril o klobuku, ali kdo ga je sunil.

Prečita se izjava Primoža Kitzerja, ki pravi, da se je Janez Maier tresel, ko je z Ulbingom pozneje govoril, in da je nosil drugo brado. Priča Janez Kržič, trgovec, pravi, da je Ulbing kegljal, da je bil golorok, on sam (priča) pa v svetli obleki. Slišal je, da je Maier rekel: „Najbolje bi bilo, vse obesiti.“ Priča je Lorencu vrč iz roke iztrgal, pa se sicer ni udeležil pretepa in tudi ni bil blizu vrat. Ni res, da se je on žandarja ustrašil in tudi ni slišal klica: „Kržič! Kržič!“ Kakor tudi ne klica: „Jeden ima nož!“

Maier in Kramberger trdita, da se ja je Kržič močno prestrašil, ko sta v hišo prišla in da jo je kar iz hiše potegnili in še le čez dolgo prišel.

Kržič pravi, da to ni res, in da je šel le iz hiše, da bi preiskal neki star račun, ki ga je z Maierjem imel. Tudi je izvedel, da je pisar Frič govoril: „Župnika in Kržiča je treba zapreti.“

Priča Matija Butij pravi, da je videl Ulbinga brez suknje okrog hoditi, pri vratih pa Ulbing in Kržič nista bila.

Prebere se izjava Ignacija Mikule, ki pravi, da je Kržič miril.

Priča Janez Lah, nadučitelj, je slišal, ko je pokojni Šojer rekel besede: „Jeden s širokim klobukom.“

Priča pa dostavi, da je tudi pri Grumu stalo več slovenskih volilcev, in da je tudi jeden mej temi imel širok klobuk. On je zvedel, da je bil to neki Hrovat. Ulbing: „Hrovat še pri volitvi ni bil. Morda je bil Lavtižar, ki ima tudi širok klobuk.“

Priča Marija Jakelj je šla mimo, ko je Šojer zunaj pred durmi stal, in da si je nakrat neka roka proti njemu stegnila; noža pa ni videla v tej roci, samo sunljaj. Ko je šla naprej, je slišala Šojerja za seboj stokati.

Priča mesar Götzhaber ni nič slišal o „velikem klobuku“. Priča je Feichterju rekel: „Vi ste tudi tak“, na to je Feichter zbežal, Burger je pa

za njim tekal. Tega pa ni slišal, da bi bil Feichter rekel: „Ko bi imel revolver, takoj se ustrelim.“

Prebere se izjava gozdarja Wischerja, ki je med Zilico in Podkloštom na nekem drevesu videl kos mili-sveče, že jedenkrat prižgane. On sumi, da je morilec po noči tukaj hodil in krvavi nož v vodo vrgel.

Priča Avgust Maier, upokojeni stotnik, pravi, da se mu je sumljivo zdelo, ker se je Ulbing na volišči zmirom za levo stran suknje grabil. O Hrovatu, ki bi imel po izpovedi učitelja Laha tudi širok klobuk, priča nič ne vé. Pové pa, da ima tudi Kržiča na sumu, ker je jedenkrat videl, ko je hotel Kržič na Danielov vrt iti in je bil Kržič ves preplašen.

Kržič: „Jaz sem le na vrt pogledal, če je še kdo tam; ker pa nikogar ni bilo, sem šel v hišo.“

Priča orožnik Frid. Amenich pravi, da mu je Ulbing nož pokazal in da ni bil nič preplašen. Dalje, da je Kržič vedno trdil: „To se ni na vrtu zgodilo, ampak zunaj.“ Priča zvedel je le o Butiji, da ima tudi velik klobuk.

Izjava Franca Vergete, ki se prečita, pravi, da je Lojze Feichter bežal na Danielov vrt.

Priča Leopold Frič, diurnist pri Podklosterski sodniji, pravi, da je Ulbing čisto nov nož na mizo položil, ne pa na stran vrgel.

Priča Janez Wucherer p. d. Oraš pripoveduje, kakor drugi. Prepil so na kegljišči začeli Burger, Ulbing in Lavtižar. Tepeža se priča ni udeležil. Videl je, da Ulbing ni bil blizu, ko so vrata sneli, da je šele pozneje prišel. Kržič je poleg priče sedel, pa pozneje odšel. Klica: „Jeden ima nož!“ in klica: „Kržič! Kržič!“ ni slišal.

Priča Janez Pintar p. d. Šubic pravi, da je Lavtižar klical: „Jeden ima nož!“ Priča misli, da je bil Ulbing golorok. Pri tepeži je videl Kržiča, ne pa Ulbinga. Luža krvi je bila zunaj, ne pa znotraj. Slišal je tudi klic: „Kržič! Kržič!“ in da je Kržič odgovoril: „Saj jaz nemam nič pri tem.“ Priča taji, da bi bil Lavtižarju rekel: „Če se bo Ulbingu slaba godila, bo še drug zanj pričal, pa za vašo stranko bo smrdelo? Misli pa priča, da je Kržič morilec.“

Priča Jože Lavtižar, dvarski mojster, pravi, da je Berger začel zabavljati; njegov (Bergerjev) tovariš pa je odšel z besedami: „Jaz vam bom že pokazal!“ Potem so prišli Maier in še dva druga. Priča je videl, da se je Maierju nekaj v rokah svetilo, zato je priča klical: „Jeden ima nož!“

Priča Janez Butij pravi, da sta Kržič in Trupe duri na stran postavila in da je on (priča) se bal, da bodo duri na Kržiča padle.

Prebere se pismo Ane Šojer, udove umorjenčeve, ki pravi, da ima šest otrok in da zahteva odškodnino.

S tem je bilo zaslihanje prič končano.

Sodišče stavi na porotnike dvojce vprašanj:

I. Ali je M. Ulbing kriv zločinstva uboja?

II. Ali je kriv prestopka po § 411. zavolj lahkega telesnega poškodovanja, ker je Lorenca udaril s stolom, da tisti 6 dnij ni mogel delati?

Državnega pravdnika namestnik govori v smislu zatožbe: da je bil Ulbing že iz začetka zelo nemiren zavolj nesrečnega izida volitve; da sam prizna, da je Lorenca s stolom udaril; da je le o njem dokazano, da je imel velik klobuk. Ni verjetno, da bi se bil Hrovat podal v bližino mrljica, ako bi bil Hrovat morilec. Tudi govori zoper Ulbinga njegova nagla jeza, in ker je bil že jedenkrat zavolj tepeža kaznovan. Ako bi pa porotniki zanimali prvo vprašanje, pričakuje on (drž. pravdnik) za gotovo, da ga bodo obsodili vsaj zavolj prestopka, ker Ulbing sam ne taji, da je Lovrenca s stolom udaril.

Zagovornik dr. Tavčar govori na blizu tako:

Kakor je obravnava pokazala, imamo v Ulbingu poštenega človeka pred seboj. Če je prav morda vroče krvi, vendar se poštenemu človeku ne sme podtikati, da bo precej za nož prijel. Tako obdolženje se ne sme na koga naložiti brez vseh dokazov. Tukaj pa vidimo, da je državno pravdninstvo tožbo začelo brez dokazov, na podlagi golih domišljij (blosse Vermuthungen).

Predsednik: Tega ne pustim, da bi se državnemu pravdninstvu kaj tacega očitalo!

Dr. Tavčar: No, tedaj svojo besedo prekličem. Omenim pa, kakor se je Ulbing na zatožno klop posadil, ravno tako lahko bi se bil vsak drug, ki je bil takrat na Danielovem vrtu. Zdi se mi ta pravda, kakor so nekaj sodili „Landsknechte“, če so se uprli. Postavili so jih v vrsto in potem vsacega desetega iz vrste potegnili in na smrt obsodili, naj je bil že več ali manj kriv. Tako se je tudi tukaj v sredo slovenske stranke v Podklosterski občini poseglo in zgrabilo sa je morda ravno tistega, ki je najbolj nedolžen.

Prosim pa gospode porotnike, naj se ne dajo voditi po politični strasti. Tega smete biti preverjeni, da take čine, kakor uboje in umore tudi naša slovenska stranka obsojuje. Znano pa vam je, kako se je o tej stvari po časnikih pisalo in kako so se zbujele politične strasti. Kam pridemo v Avstriji, ako bomo tudi sveti hram pravice pustili oskruniti po politični strasti, kakoršna veje iz izjave Podklosterske občine, ki se je danes tukaj prebrala. Ne obsodite torej zatoženca zavolj tega, ker je pristaš slovenske stranke, ki je na Koroškem itak le slaba in neškodljiva. Ako tudi vse koroške Slovence po-

nemčite, zavolj tega ne bo imela velika Nemčija ne dobička ne zube.

Kar se je zoper zatoženca sumljivega našelo, razdelim na štiri vrste. Prvič se je reklo, da je bil mož že kaznovan. Vse njegove kazni pa so šest goldinarjev globe. Mislim pa, da je to pač malenkost, ker je malo državljanov, ki bi ne bili nikoli kake globe plačali. Drugič se je reklo, da je nagle jeze in da je bil takrat razjarjen. Priče pa niso vedele povedati o kaki posebni srditosti; če se je prepiral, to pač še ni dokaz, da je bil zmožen tudi hudodelstva. Tretjič se je mnogo govorilo o „velikem klobuku“, katerega je zatoženec nosil. Pa pri današnji obravnavi se je podrl ta glavni steber zatožbe, kajti spričalo se je, da so še drugi imeli široke klobuke. Tudi ne gre pripisovati besedam človeka, v zadnjih trenutkih svojega življenja govorjenim, ko je že brez zavesti, posebne važnosti, kar se mora tukaj posebno v pošteb jemati. Četrto se je govorilo o noži, ki ga je zatoženec bajda v suknji imel. Priče so pa povedale, da je bil Ulbing mej tepežem golorok, da torej tudi noža ni mogel vzeti iz suknje, katera je na klinu visela. Sicer pa so priče tudi povedale, da umorjencu še blizu ni prišel in da je imel opravi ti le z Lorencem. Zlasti se mora verovati 14letni deklici, ki nima uzroka lagati se in ki je povedala, da je Ulbing v istem času, ko se je pretep vršil, imel opraviti z Lorencem.

Kar se tiče družega vprašanja, ki pa ni tako važno, je sicer zatoženec res priznal, da je Lorenca s stolom udaril, pa le po hrbtu, mej tem ko so zdravniki izrekli, da je bila glavna rana na glavi. Pri tem pa vas opozorim na to, da je poškodovani Lorenc pri prvi preiskavi sam priznal, da ga prvokrat ni udaril Ulbing, ampak neki star, velik in brezbraden mož.

Pomislite, gospodje porotniki, na svojo prisego; in če ste le količkaj v dvomu, da bi morda Ulbing ne bil kriv, potem ga ne smete obsoditi. Gospod predsednik vam bo celo stvar razložil nepristranski, kakor mu postava veli. Opomnim pa na neko navado, ki je doma v Ameriki. Tam imajo predsedniki porotnih sodišč navado, da sklepajo svoj govor z besedami: „Ako imate kaj dvoma, da zatoženec ni kriv, potem ga rajši oprostite; kajti boljši je, da je deset krivičnih oproščenih, kakor pa da bi bil jeden sam po nedolžnem obsojen.“ To priporočam tudi vam.

Predsednik dr. Heiss je potem nepristranski razložil celo zadevo: Čeravno je zatoženec nagle jeze, vender se ni moglo dokazati, da bi bil ob času tepeža pri vratih. Zdravniki Podkloštom so rekli, da se je rana naredila z bodalom; to pa je celo preiskavo nekoliko na stran zavilo; Celovski izvedenci pa so izrekli, da je to rano lahko prouzočil tudi navaden nož. Na zatoženca je letel sum, ker je jedna priča rekla, da je večkrat grabil na levo stran svoje suknje. Pa še le pozneje se je zvedelo, da se to ni zgodilo ob času tepeža, ampak že dopoldne na volišči. Priče so pa povedale, da popoldne še suknje na sebi ni imel, torej tudi po noži ne bi bil mogel seči. Danes se je zvedelo, da ni samo zatoženec imel širokega klobuka, ampak še nekateri drugi. Res je sicer, da se tisti niso dosti utikali v prepir, vender pa, če bi bil umorjenec prav rekel, da ga je zabodel jeden z velikim klobukom, in če bi bil Ulbing jedini nosil velik klobuk, to še zmirom ni dokaz, da bi bil Ulbing res morilec. Kajti prigodi se pri umirajočih, da govorijo o rečeh, ki so se že davno zgodile, kakor bi bile storjene ravno v tem trenutku. Tako je ravno pri tem sodišči bilo slišati, da je neki umorjenec dolžil tri kot morilce, pa se je pozneje spričalo, da so ga ti že davno poprej jedenkrat tepili, pozneje pa ga je drug umoril, umorjenec je pa pred smrtjo le one tri pred očmi imel. Sodite torej po svoji vesti, kakor ste navajeni in kakor vam postava velewa. Porotniki so se umaknili, pa prišli kmalo nazaj. Prvo vprašanje so zanikali z 11 proti 1 glasu; drugo vprašanje so jednoglasno potrdili. Zatoženec je bil torej oproščen zatožbe uboja, pa kaznovan zavolj telesnega poškodovanja na 14 dni zapora in 6 gld. odškodnine za Lorenca.

Domače stvari.

— (Konfiskacija.) Sobotno številko našega lista zaplenilo je državno pravdnistvo, zaradi jako kratke notice iz Celja, ki je po neljubem naključju zašla v list. Današnja številka ima deset strani.

— (Ljudsko štetje.) Le še malo dni bode preteklo do vršenja ljudskega popisovanja, za to pa tem nujneje opozarjamo vse zavedne domoljube naj bodo oprezni, naj podvojijo delavnost svojo, da bode vsakdo storil narodno svojo dolžnost. Niti groženje, niti prilizljive sladke besede nasprotnikov naj ne premotijo nikogar. Vsakdo, komur je slovenska govorica materni jezik, naj piše naj kot občevalni svoj jezik izključno le slovenski, brez ozira na to, da morda govori tudi še druge jezike.

— (Dnevni red seji občinskega sveta Ljubljanskega) v torek dne 30. decembra letos ob 6. uri zvečer v mestni dvorani: 1. Oznani la predsedstva. 2. Imenovanje člana za volitveni komisijon dopolnilnim volitvam trgovinske in obrt-

nijske zbornice kranjske. 3. Vodovodnega direktorija poročilo: a.) o prošnji Alojzijeveškega vodstva za znižanje cene vodi iz mestnega vodovoda; b.) o prošnji Alojzija Korsi ke, da mestna občina napravi na svoje troške vodovodno zvezo od glavne cestne cevi do njegove hiše na Vrtači; c.) o hišnega gospodarja Gustava Štédrega prizivu proti plačilnemu nalogu glede vodovodne naklade; č.) o navodilu za vodovodno knjigovodstvo. 4. Policijskega odseka poročilo: a.) o reorganizaciji mestnega redarstva; b.) o računih za zdravila mestnim ubogim, nabavljena 1889. l. 5. Poročilo odseka za olupšavo mesta: a.) o nasvetu, da je zasuti stari ribnjak pri gradu Podturnom; b.) o preložitvi Tržaške ceste. 6. Občinskega svetovaleca Antona Kleina samostalni predlog o redu za skladišča drv.

— (Imenovanje in premeščenje.) Okrajni sodnik g. Josip Milovčič premeščen je iz Cerknega v Tolmin. Okrajnim sodnikom v Cerknem je imenovan Aleksander pl. Lindemann, pristav pri okrožnem sodišči v Gorici.

— (Častnim članom) izvolilo je jednoglasno v današnjem občnem zboru slovensko učiteljsko društvo gospoda ravnatelja Andreja Praprotnika v priznanje njegovih mnogobrojnih zaslug za društvo in za ljudsko šolstvo sploh. Obširneje poročilo o zborovanji priobčimo.

— (Častno diploma) izročila je g. cesarskemu svetniku Murniku kot prvemu častnemu članu „Zaveze kranjskih gasilnih društev“ v petek popoldne posebna deputacija obstoječa iz gg.: Doberlet, Adlešič, Ahčin, Hinterlechner, Petrič, Verbič in Juvančič. Diploma je jako lepo spisana in bogato okrašena. Gospod Doberlet naglašal je pri izročitvi g. cesarskega svetnika zasluge za povzdigo in razširjenje gasilstva na Kranjskem in ga prosil, da bi tem zavodom še nadalje ohranil naklonjenost svojo. Gospod Murnik zahvalil se je na izkazanem odlikovanji in izrekel željo, da bi vsa gasilna društva pristopila k „Zvezi“.

— (Gosp. Anton Föerster,) vrli naš glasbenik, praznoval je tekom tega leta 25letnico svojega delovanja na glasbenem polji. O Veliki noči leta 1865. vodil je prvič v Senjski stolni cerkvi svoj novo ustanovljeni zbor. S to 25letnico združuje se mu še druga, — katero je praznoval pred kratkim — srebrna poroka. Povodom te petindvajsetletnice poklonil mu je pevski zbor tukajšnje stolne cerkve na Sveti dan njemu in njegovi soprogi krasen srebrn pokal in adreso. Mi tudi iz srca častitamo slavljencema in jima kličemo: Še mnoga leta!

— (Slovensko gledališče.) V petek bila je predstava precej dobro obiskana, a vender ne tako, kakor bi bilo po pravici pričakovati glede na jako izvrsten uspeh, ki ga je dosegla ta igra, ko se je prvič predstavljala v marci t. l. in se je takrat po vsej pravici poudarjalo, da spada mej najboljše slovenskega repertoira. Igralo se je povoljno, deloma prav dobro, in je res škoda, da so nekateri igralci vsled prevelicega zanašanja na svoj spomin in na podzemskega nevidnega rešitelja iz zadrege, pripravili sami sebe v največjo zadrego. Želimo, da bi se to ne ponavljalo več. Posebno odlikoval se je g. Borštnik, ki nam je podal res iz življenja vzeto podobo neupogljivega ponosnega kmeta tako dovršeno, da mu je občinstvo večkrat prav burno izreklo svoje priznanje. Manji ženski nalogi izvršili sta prav dobro g. Nigrinova in g. Danilova, slednja bila je kot stara Marijana pač malo premladostno maskirana. Gosp. Verovšek se je potrudil, kar mu je bilo mogoče, ter še dosti dobro predstavljal ponosnega aristokrata. Prav dober je bil g. Sršen kot župnik. GG. Danilo in Perdan zadovoljila bi bila popolnoma, a zapuščal ju je semtertja spomin preveč očito. Manje naloge bile so dobre, tako g. Lovšin kot kupčevalec starožitnostij in g. Šturm kot oderuh Lisjak. Slednjega obleka pa je celo preveč spominjala na neki nemški tip in ne spada nikakor v okvir igre, ki se godi na Gorenjskem l. 1872. Ker je vojaška godba zadnji trenotek odpovedala za ta večer svoje sodelovanje, naprosil je odbor gospico Kajzelovo, ki je rade volje mej posamičnimi dejanji svirala na glasoviru nekaj slovanskih komadov. Odbor skazal se ji je hvaležnega z lepim šopkom, občinstvo pa z aplavzom, kakor je sploh odlikovalo tudi vse igralne moči v najbolj efektnih točkah igrokaza.

— (O Kamniški železnici) še nemamo gotovih izvestij, kdaj se bode oficijalno otvorila. Toliko pa se nam zagotavlja, da je zgradba železnice bila jako površna in da je že sedaj in jih bode

v bodoče veliko nedostatkov. Nekdo, ki se je po novi železnici v Kamnik vozil, dejal je prišedši domov: „Auf der Bahn bekommt man die Seekrankheit“.

— (Pomnoženi odbor „So kola“ za pred pustno maškarado) imel je nedavno svojo prvo sejo ter razdelil pripravljevalna dela mej posamične, v to svrho izvoljene odeske. — Ker je pa po društvenih pravilih jedino le občni zbor poklican, voliti pomnoženi odbor in ker odboru „So kola“ ni bilo do tega, da bi segal v postavno področje občnega zbora, temveč da bi se zaradi kratke predpustne dobe priprave za maškarado ne zakasnele delo pa olajšalo, izvolil je že sedaj pomnoženi odbor ad h.c. toda le provizorično in z izrecno določbo, dasto pijo njegovi sklepi le tedaj v moč, ako jih prihodnji občni zbor ratihabuje.

— (Silvestrovo veselico) priredi narodna čitalnica Ljubljanska v sredo dne 31. decembra 1890 v društvenih zgornjih prostorih. Vspored: a) Sviranje vojaške godbe c. in kr. pešpolka baron Kuhn št. 17. b) Petje. c) Loterija. d) Pozdrav o polnoči. Začetek veselice točno ob 8. uri. Vabljeni so čast. p. t. gosp. člani čitalnice in narodnih društev. Po polnoči bo ples. Natančnejši program prijavimo jutri.

— (Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“) vabi na Silvestrov večer, kateri bode v sredo dne 31. decembra 1890. v restavraciji „Hotel Europa“. Vspored: 1. Kral: „Amazonen“, koračnica. 2. Khomp: Ouverture k ljudskemu igrokazu „Pogumne Gorenjke“. 3. Vilhar: „Slavjanska“, zbor. 4. Ivanovici: „La belle Roumaine“, valček. 5. Deklamacija: gospodična Gizela Nigrinova. 6. Nedved: „Podoknica“, zbor s tenor-solo: gospod Meden. 7. Leibold: Slovanske melodije, veliki potpourri. 8. a) Nessler: „Trompeter von Seckingen“; b) Verdi: Recitativ in arija iz opere „Ballo in maschera“, poje gospod Meden. 9. Gleisner: „Maiglöckchen“, polka mazurka. 10. Sršenovič: „Jür v Ljubljani“, komičen prizor s kupleti. 11. Abt: „Večerna“, zbor. 12. Paudert: Arija za trobento. 13. Mašek: a) „Prihod v gostilno“, b) „Kaj bi mi srce ogrelo“, četerospeva. 14. Ziehrer: „Schneidig“, polka franc. 15. Nedved: „Ljubezen in pomlad“, zbor. 16. Titl: Ouverture k operi „Mammons Zauberpallast“. 17. Kocjančič: „Oblačku“, zbor s tenor- in bariton-solo: gg. Meden in Bajec. 18. Komzak: „Die Lautenschlägerin“, gavote. 19. Eissenhut: „V naravi“, zbor. 20. Pozdrav o polnoči. 21. Wosnorek: „Im Fluge“, polka hitra. 22. Po polnoči ples. Iz posebne prijaznosti sodelujeta pri tem večeru gospodična Nigrinova in gospod Ivan Meden. Pri plesu svira slavna c. in kr. vojaška godba domačega pešpolka št. 17. Začetek ob 8. uri zvečer. Ustopnina neudom po 30 kr., družinske ustopnice treh oseb po 70 kr. Udje so ustopnine prosti. Odbor.

— (Pri pogrebu umrla) je včeraj ob 3. uri popoldne Matilda Pavlin, 46letna hči hišne posestnice v Rožnih ulicah. Stala je čakaje na pogreb, na rotovži na stopnicah, da bi spremila svojo znanko, pokojno gospodično Antonijo Kušarjevo k zadnjemu počitku k Sv. Krištofu, kar jo zadene srčna kap, da se zgredi na tla. Prenesli so jo v stražnico in jedva jej je brzo došli stolni kapelan g. Šarabon podelil sv. olje, bila je že mrtva. Pač tragično je to, da je njo in njeno znanko, gospodično Kušarjevo, v dveh dneh zadela srčna kap.

— (V Gradci) umrl je v soboto dopoldne namestniški svetnik Julij Seeder v 66. letu dobe svoje. Umrl Seeder bil je od 1868. do 1881. l. okrajni glavar v Mariboru. V tej dobi imeli smo narodnjaki, osobito pa naš list, mnogo posla z njim. Bil je nam zelo nasproten. Jedenkrat postavil se je pri volitvah tudi kot kandidat proti nam, seveda z negativnim uspehom.

— (Čitalnica Ljubljanska) imela je v petek dopoldne ob 11. uri svoj običajni občni zbor. Udeležba bila je mnogobrojna. Predsednik g. doktor Bleiweis vitez Trsteniški otvoril je zborovanje s primernim nagovorom, v katerem je v prvi vrsti omenjal, da je g. Souvan društvu stanovanje odpovedal in da se je odpoved tudi vsprejela, da pa se je g. Souvan ustno izrazil, da je pripravljen umakniti odpoved svojo, ker tudi njemu mesto stanovanja ni odpovedalo. Gospodu tajniku E. Lahu in g. blagajniku Kadilniku, ki sta dolgo vrsto let tako uspešno in požrtovalno delovala, izreče zbor z dobro in živio klici zaslužen priznanje. — Začasni

tajnik g. Drenik očrtal je v kratkih potezih društveno delovanje, izvestju blagajnikovemu pa smo posneli, da je društvo imelo 5167 gld. 74 kr. dohodkov, 4914 gld. 38 kr. troškov, da je torej v blagajnici 253 gld. 36 kr. prebitka. Čitalnica ima v obligacijah in pobištvi 1550 gld. premoženja, Proračun za 1891. leto kaže 116 gld. 16 kr. prebitka. O poročilu tajnikovem in ob uprašnji, ostane li društvo še v dosedanjih prostorih, razvila se je dolga debata, pri kateri so se vrstili gg. dr. Gregorič, Ivan Hribar, dr. vitez Bleiweis in Fr. Ravnikar. Naposled se je sklenilo, da se odboru naroči, naj se z gospodom Souvanom pogaja, da društvo še ostane v dosedanjih prostorih. Nadalje vsprejel se je gospoda Frana Ravnikarja predlog, da se izvoli odsek treh oziroma petih članov, ki imajo pretresaviti zaželeno premembo pravil in o tem poročati izrednemu občnemu zboru. — Potem volil se je odbor. Izvoljeni so: dr. Bleiweis vitez Trsteniški s 37, Fr. Gerbic s 36, Fr. Drenik s 35, dr. M. Hudnik s 34, dr. J. Zupanec s 34, Ledenik s 33, A. Zagorjan s 33, J. Paternoster z 32, Petrič s 27, Kadilnik s 25, dr. Franko s 24, P. Kajzel s 24, dr. Triller s 23, Križaj z 18 glasovi. Nekateri drugi gospodje dobili so po 14, 12, 7 i. t. d.

— (Zakaj?) Poštno ravnateljstvo prepovedalo je pismonoscem deliti doslej običajne poštne bukvice (Postbüchel). Za to prepoved ne poznamo pravega razloga, ker si vender ne moremo misliti, da bi se bila prepoved izdala radi tega, ker so zadnja leta te bukvice bile tudi slovenske. Preverjeni smo, da se bode občinstvo na novega leta dan tudi brez teh bukvic spominalo pismonoscev, ki morajo sedaj namesto trikrat po štirikrat raznašati in tudi zvečer po 6. uri, ko jim je v marsikateri hiši tavati v temi.

— (Božičnica Ljubljanskega gasilnega društva) bila je v petek zvečer v kazinskem salonu. Vsi prostori bili so natlačeno polni. Načelnik g. Doberlet pozdravil je gasilce slovenski in nemški, posebno z dežele došle odposlance. Občinstvu Ljubljanskemu zahvalil se je na lepih poklonjenih darilih. Obdarovani so bili vsi člani društva in njih otroci. Potem bila je šaljiva loterija, naposled pa dražba. Uspeh bil je jako povoljen, kajti z ustopnino in darovi v denarji došlo je blagajnici nad 415 gld., in bode lepa svota ostala društveni blagajnici. Veselico, pri kateri je jako pridno sviral vojaška godba, počastil je s svojim obiskom tudi g. župan Grasselli.

— (Torej vender!) Dolgo je trajalo, da so odpravili veliko znamenitost mesta Ljubljanskega. Znani bruni pred Pongračovo hišo oziroma g. dr. Sajeveca pisarno sta izginili.

— (Pri občnem zboru Šišenske čitalnice) dne 26. t. m. voljeni so gospodje: Fran Drenik prvomestnikom, Ivan Suva blagajnikom; odborniki gospodje: Fr. Burger, Fr. Bizjan, Jakob Jesih, Anton Knez, Ivan Skarjevec in Janko Štrukelj. Poročila tajnika, blagajnika in knjižničarja vzela so se pohvalno na znanje. Materijalno stanje društva je povoljno. Knjižnica obsega 1141 zvezkov; tekoče leto bralo se je 967 knjig. Naročena je bila čitalnica na sledeče liste: „Slov. Narod“, „Slovenec“, „Domoljub“, „Nova Soča“, „Gorica“, „Brus“, „Zvon“, „Mir“, „Delavski list.“

— (Vesela družba v Cerkljah.) poklonila je družbi sv. Cirila in Metoda 3 gld. z namenom, da se odkupi voščil za praznike in novo leto. Vivat sequens!

— (Iz Tržiča) se nam piše: Družba sv. Cirila in Metoda dovolila je v seji dne 10. t. m. bodočemu učitelju na ljudski šoli pri sv. Ani 100 gld. letne nagrade. Mi smo družbi za ta sklep jako hvaležni in želimo samo to, da bi dobil unetega odgojevalca naše mladine.

— (Občina Postojnska) sklenila je pri-tožiti se na poštno ravnateljstvo, ker se je odstranil prejšnji dvojezični poštni pečat in nadomestil z izključno nemškim. Proti pritožbi bil ja jedini znani dr. Deu, ki je le vsled mladnosii nekaterikov prišel v občinski zbor.

— (Otok Lokrum) podaril je cesar, ka.kor poroča „Obzor“, dalmatinskim dominikancem. Predstojnik dominikanskega reda bil je sam o tej zadevi na Dunaji, ter je pooblastil imenovani list, da priobči to novost.

— (Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji.) Umrl je dne 19. t. m. g. Fran

Geč, župnik pri sv. Tomaži pri Veliki Nedelji v 46. letu dobe svoje. — Gospod Jakob Očgerl, kaplan pri sv. Benediktu v Slov. gor., gre za provizorja k sv. Tomažu pri Veliki Nedelji. Na njegovo mesto pride g. Armin Kapun, kaplan pri Mariji Snežni. — Premeščen je g. Fran Brglez star. iz Slivnice pri Celji k sv. Vidu pri Ponikvi.

— („Popotnik.“) Časopis za učitelje in prijatelje šole. Glasilo „Zveze slovenskih učiteljskih društev v Ljubljani“ ima v 24. števil. nastopno vsebino: Na koncu leta. — Temperament gledé na vzgojo otrok. — Betvica o krasopisu. — Slovstvo. — Pisma iz Gradca. — Pisma iz Sibirijske. — Dopisi in druge vesti. — Razuoternosti. — Natečaji.

— (Policija prijela) je v sredo zvečer 42letnega Antona Madero, ker je član one tatinske družbe, ki je pokrala pri kramarici Neži Braun na Starem trgu. Dobili so pri njem 6 parov ukradenih čevljev. Madera je bil že sedemkrat zaradi tatvine zaprt.

— (Tatvina.) Včeraj proti 12. uri opoldne ukrali so tatovi v g. Wölflinga stanovanji v Schreierjevi hiši v Špitalskih ulicah zlato uro, dva zlata prstana in tolar za 2 gld. Policija je že včeraj zaprla Franceta Gajšeka iz Brežic, kateri je tolar menjal, danes pa Rudolfa Fabrija iz Čakovca, ki je zlato uro za 5 gld. prodal, zlate prstane pa še imel pri sebi.

— (Dvořakov „Trio F mol.“) ki se je igral pred prazniki v Trstu v koncertu Hellerjevega kvarteta, je skladba velicega slovanskega glasbenega mojstra, ki je našla živo priznanje občinstva. V tem kvartetu sodelovala je tudi naša rojakinja sloveča pijanistinja L. Podgornikova, o kateri povzamemo „Edinosti“ naslednje vrstice: „Po dovršenem prednašanji izzvalo jo je mnogobrojno občinstvo opetovano ter jej priredilo burno ovacijo. Slava pa je bila tudi zaslužena, kajti igrala je s tako dovršenostjo, da jo smemo po pravici šteti mej prve umetnice na klavirji. Brezpogojno priznanje z drugorodne strani nam je klasična priča za to trditev našo. Vrii gospej čestitamo od srca!“

— (V Šent Vidu nad Ljubljano) priredila je včeraj tamošnja čitalnica veselico, ki se je vsacemu oziru dobro obnesla. Lepa dvorana društvene hiše rokodelskih pomagačev bila je polna občinstva, mej katerim je bilo mnogo gostov iz Ljubljane, vspered in v vseh točkah jako srečen. Kreпки moški zbor pel je pod vodstvom g. Miroslava Tomca prav dobro dve skladbi, posebno vrlo pa Ipavčevo „Danici“, v kateri se je s svojim samospевom odlikoval g. nadučitelj Žirovnik. Kaj prijetno presenetil nas je mešani zbor, v katerem je poleg pevcev nastopilo sicer samo pet, a izbornih pevk, s katerimi se smejo Šent Vidci ponášati. Mešani zbor pel je dve prav melodični skladbi gosp. Miroslava Tomca in vzbudil ž njima splošno pohvalo. Gosp. Planinski pokazal se je v šaljivem govoru nadarjenega in spretnega komika. Isto tako tudi pozneje v Ogrinčevi glumi „Kje je meja?“ Rečena igra predstavljala se je sploh gladko in prav dobro. Uprav izborna sta igrala g. Gričan (Matije Križ) in g. Ledinska (Marijana), katera dva bi bila tudi na večjem odru na mestu. G. Vrbska (Polona) nam je tudi povsem ugajala. Občinstvo odlikovalo je pevke, pevce, igralke in igralce z obilno pohvalo in čula se je splošna želja, da bi skoro zopet bila jednaka veselica.

— (Osepnice.) Pod tem naslovom se nam piše: Ta nalezljiva bolezen je že dalje časa v Trojanski okolici, v vasi Limovcah v jedni hiši vsi ljudje za to boleznijo leže, umrli sta že dve osebi za osepnici! Čuditi se je, da šolsko vodstvo v St. Gotardu ne dobode povelja, da bi se za čas boleznii šola zaprla, ko je vender nevarnost velika, ker se otroci vsi premrazeni iz več vasij izhajajo in se tako bolezen lahko zanese.

— (Nezgoda.) V Gorenjem pri Kranji ponesrečil se je posestnik Matevževce, odstrelil si je levo roko do zapesti. Z jedne strani se nam poroča, da je neprevidno ravnal z dinamitom, z druge strani pa čujemo, da se mu je star zarjavel samokres v roki razletel.

— (Božičnice.) katere so se priredile v trirazrednici Goriški in v otroških vrtovih pri Šoškem mostu v Pevni in v Podgori, izvršile so se vse prav lepo in sijajno in je bilo veselje gledati toliko nežne slovenske mladine, katera se je po vrlem delovanji Goriških domoljubov ohranila slovenski narodnosti. Blage domoljubne dame, ki se v prvi vrsti trudijo v odboru, imele so najlepše pla-

čilo, videč okolu sebe zbranih toliko srečnih otrok in roditeljev. Vsi otroci v raznih imenovanih zavodih bili so bogato obdarovani in se je razdelilo mnogo oblek, obuval, pokrival in pa tudi kolačev in sadja. Vsem dobrotnikom izrečena naj bode najtoplejša hvala in prošnja, da tudi na dalje podpirajo blagovoljno domoljubne šolske zavode.

— (Novi hrvatski časopisi.) „Gusle i tambure“ imenoval se bode glasbeni list, katerega namerava izdajati od novega leta naprej v Zagrebu profesor G. Klaič. — Profesor J. Mencin v Petrinji pa hoče izdajati list za mladež srednjih šol pod imenom „Lavor“. — Tretji list, ki ga namerava izdajati profesor Vitanović, imenoval se bode „Pobratim“.

— (Božičnica in zabavni večer) prirejena po ženski podružnici sv. Cirila in Metoda v Trstu, obnesla sta je prav izborno, ter donesla okolu 100 gl. dohodka.

— (Vabilo na Silvestrov večer,) ki ga priredi slovensko „Bralno društvo v Kranji“ dne 31. decembra 1890 v društvenih prostorih. — Na vspredu je petje, (novi zbori, čveterospevi in samospevi) godba, igra „Gluh mora biti“, govor o polunoči in ples. — Začetek ob 8. uri zvečer. Ustopnina udom 30 kr., neudom 60 kr. za osobo. K obilni udeležbi vabi odbor.

— (Narodna čitalnica v Cerknici) priredi za l. 1891. dve veselici in sicer dne 18. januarja in dne 1. februarja. Dotični program razglasil se bode pozneje.

— (Čitalnica v Podragi) imela bode dne 1. januarja 1891 ob 3. uri popoldne redni svoj občni zbor z običajnim vspredu, na koji so vsi p. n. člani najuljudneje vabljeni. Odbor.

— („Dolenjsko pevsko društvo“ v Novem mestu) izvolilo je pri svojem občnem zboru dne 19. t. m. v odbor sledeče gospe: Anton Virant, predsednik, Fran Rosina, podpredsednik, dr. Štefan Kraut, tajnik, Ignacij Klinc, blagajnik, Otmar Skale, arhivar, Anton Burger, Lavoslav Ropas, Viktor Nifergal in Viktor Bahar, odborniki, Ignacij Sitar in Fran Stukelj namestnika.

— („Narodna čitalnica v Celji“) priredi dne 31. decembra t. l. zabaven Silvestrov večer. Na programu je veseloigra „Blaznica v I. nadstropji“, igra na citrah, moški zbori čitalniških pevcev, pesni Celjskega kvarteta in prosta zabava. Začetek ob 8. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi odbor.

— (Narodna čitalnica na Ptui) ima dne 6. januarja 1891. ob 6. uri zvečer v „Narodnem domu“ redni občni zbor z nastopnim vspredu: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Volitev novega odbora. 6. Predlog za predruženje društvenih pravil. 7. Slučajni predlogi. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

— (Hrvatsko primorje.) Izšel je drugi zvezek tega zanimivega dela, katero prav toplo priporočamo vsem prijateljem hrvatske književnosti. Okrašeno je delo z mnogimi slikami, ter dela vnanja oprava vso čast knjigarni L. Hartmana (Kugli in Deutsch) v Zagrebu, katera izdaja to delo. Cena 40 kr. zvezku je jako primerna.

— (Ormoška posojilnica) znižala je obrestovanje ulog začensii s 1. dnem januarja 1891 od 6 na 5½%.

Jutri Jour-fixe.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Palermo 26. decembra. Tukajšnji prefekt zaukazal Gregoiru, da mora ostaviti kraljevino in povedati mejo, na katero želi biti odpeljan. Gregoire skušal je v Palermu delati anarhistično propagando.

Rio de Janeiro 26. decembra. Vlada izdala dekret, s katerim se konfiskujejo vsa posestva grofinje Eu, hčere bivšega braziljskega cesarja.

Lvov 27. decembra. Na občnem zboru mladoruskega politiskega društva „Narodna Rada“, pri katerem sta bila prisotna metropolit Sembratovicz in grško-katoliški škof Pellesz, razvijal je Romančuk že v deželnem zboru objavljeni mladorusinski program in podrobneje načrtal zahteve mladorusinske stranke.

Zbor je z odobravanjem pritrdil govoru njegovemu in ga zopet volil predsednikom.

Budimpešta 27. decembra. Szögyenyi-Marich, sekcijski načelnik v vnanjem ministerstvu, imenovan ministrom pri najvišjem dvoru. Uradni list objavil bode to imenovanje jutri. Čuje se, da bode dosedanji minister Orczy povodom svojega odstopa dobil dostojanstvo vrhovnega komornika.

Novomesto 28. decembra. Mestna občina povikšala je prispevek za nakup glavninskih delnic dolenjske železnice od 10 na 14 tisoč goldinarjev.

Peterburg 28. decembra. Severna agencija oporeka vest Dunajskega lista, da bi bili parobrodi Gagarinove Dunavske parobrodne družbe ruske puške in topove pod naslovom sveč uvažali v Srbijo. Vest je popolnoma izmišljena, kakor ona, da se bode ruski prestolonaslednik takoj vrnil domov s svojega potovanja, katero ima trajati celo leto.

Dunaj 29. decembra. Danes ob obhajnem ceremonijalu prisegla Szögyenyi in Orczy, prvi kot minister, drugi kot ogerski vrhovni komornik. Po prisegi cesar oba v sprejel v avdijenci. Popoldne prevzel Szögyenyi ministerstvo, popoldne odpotovali Szapary, Fejervary, Szilagy in Szögyenyi v Požun, kjer je jutri otvoritev mostu.

Pariz 29. decembra. Po oficijalnem resuméji rekel Freycinet v včerajšnjem shodu senatskih volilcev glede vojaškega uprašanja: Ura, ko bode le pravo vladalo, še ni prišla. Navlic vsem naporom mirovne lige bode moč še vedno vrhovni sodnik mej narodov. Francija mora vedno biti tako silna, da more od sedov svojih zahtevati spoštovanje.

Razne vesti.

* (Vseučilišče za popotnike) bode se osnovalo kot poseben oddelek vseučilišča v Genovi. Namen mu bode odgojevati in izobraževati take popotnike, ki bodo obiskovali daljne dežele, ter nameravajo iz tatic potovanj imeti globeji dobiček nego samo navadni turisti. Nič manj nego 15 predmetov se bode predavalo na tem novem vseučiliškem oddelku. Pouk bode brezplačen, samo upisnine bode plačati 20 frankov.

* (Časopis „Alto Adige“) ki je izhajal pet let v Tridentu naznanja v zadnji svoji številki, da bode nehal izhajati z novim letom. List bil je organ italijanske liberalne stranke ter preneha, ker se je preveril, da je bil njegov petletni boj za avtonomijo Trentina brez uspešen.

* (Mejnarodna razstava amaterskih fotografij) bode meseca maja bodočega leta v prostorih avstrijskega muzeja na Dunaji. Te razstave, ki bode pod pokroviteljstvom nadvojvodinje Marije Terezije, vdeležili se bodo posebno mnogobrojno amatérji-fotografi avstrijski, angleški in francoski. Čisti dohodek razstave bode namenjen dobrodelnim namenom.

* (Obešena morilka.) Kakor se poroča iz Londona bila je v torek obešena v ječi Newgatski morilka Percy. Se v zadnjem trenutku rekla je: Sodba moja je pravična, a mnogo prič govorilo je neresnico. Obnašala se je pogumno, kakor kak moški, obstati pa ni hotela ničesar.

* (Velika dedšina.) Te dni v Cairu umrli profesor Gustav Revillod zapustil je mestu Genevi svoj v Varembo blizu Geneve ležeči muzej „Ariana“, ki je vreden 4 milijone frankov. Dalje je volil še posestvo vredno 600.000 frankov, jeden milijon v vrednostnih papirjih, in zavarovalnino za življenje v znesku 100.000 gld. Pogreb vršil se bode na stroške mesta Geneve.

* (500.000 frankov ukradenih.) V „Banque de Belgique“ v Bruselji bilo je ukradenih 500.000 frankov v bankovcih.

* (Iz Pariške družbe.) Član francoske zbornice marquis Breteuil zaročil se je z bogato Amaričanko mis Garner, ki biva v Parizu. Roditelji mlade neveste so utonili pred dvanajstimi leti, ko so se po morji vozili za zabavo z nekaterimi gosti ter se je razbila ladja. Tri hčere so potem podedovale 40 milijonov dolarjev.

* (Umrli je) v svojem rojstvenem mestu Milanu slikar Girolamo Induno v 64. letu. Slikal je najbolj prizore iz vojaškega življenja. — V Parizu je pa umrl 91 letni zgodovinski slikar Eugen Lami. Nashikal je mej drugim podobo: „Bitva pri Miraventu“, ki sedaj krasi dvorano francoskega senata.

* (Japonska statistika.) Po lanskem ljudskem popisovanju je bilo v Japanu 40.072.020 prebivalcev, in sicer 20.245.336 moških, žensk pa 19.825.684. Umrlo je lani 808.680 ljudi, rodilo pa 1.209.910 otrok in sicer 617.863 dečkov in 592.047 deklic. Zakonskih dvojic je bilo 7.445.117 in lani 340.445 porok, 107.478 ločitev zakonov. Hiš je bilo 7.840.872.

Trajal zdravilni uspeh. Vsakršno trganje po hrbtu in udih ter bolečine v členkih vspešno ozdravi mazanje z Moll-ovim „Francoskim žganjem in soljo“. Cena steklenici 90 kr. Vsak dan razpošilja po poštne povzetki A. Moll, lekarnar, c. in kr. dvor. založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrecno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 2 (55—17)

KWIZDE fluid za protin,
preverjeno okrepčilo pred in po hudih
(11) naporih, dolgih marših itd. 201)
Cena av. velj. gld. 1.—. Pristen le z varstveno
znamko, kakeršna je zraven. — Dobi se v vseh
lekarnah; slednji dan ga razpošilja po pošti
glavna zaloga: okrožna lekarna v Korneuburgu pri Dunaji.

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji
za vse leto gld. 4.60; za pol leta
gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Tržne cene v Ljubljani

dne 27. decembra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	7	Špeh povojen, kgr.	66
Rež,	520	Surovo maslo,	70
Jedmen,	536	Jajce, jedno:	34
Oves,	325	Mleko, liter	8
Ajda,	520	Goveje meso, kgr.	60
Proso,	471	Telečje	58
Koruza,	520	Svinjsko	56
Krompir,	241	Koštrunovo	40
Leča,	12	Pišanec	50
Grah,	14	Golob	17
Fižol,	8	Seno, 100 kilo	178
Maslo,	90	Slama,	178
Mast,	68	Drva trda, 4 metr.	680
Špeh frišen	48	„ mehka, 4	440

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
26. dec.	7. zjutraj	741.7 mm.	-2.0° C	brevz.	obl.	0.00 mm.
	2. popol.	741.8 mm.	-0.8° C	brevz.	obl.	
	9. zvečer	743.0 mm.	-1.8° C	brevz.	obl.	
27. dec.	7. zjutraj	744.4 mm.	-4.0° C	sl. svz.	obl.	0.00 mm.
	2. popol.	744.3 mm.	-4.0° C	sl. svz.	obl.	
	9. zvečer	745.9 mm.	-7.0° C	sl. svz.	obl.	
28. dec.	7. zjutraj	744.5 mm.	-8.2° C	sl. svz.	d. jas.	0.00 mm.
	2. popol.	744.3 mm.	-7.0° C	sl. svz.	jasno	
	9. zvečer	745.1 mm.	14.6° C	sl. svz.	jasno	

Srednja temperatura -1.5°, -5.0° in -9.9°, za 1.3° 2.2° in 7.0° pod normalom.

Izkaz avstro-ogerske banke

z dne 25. decembra 1890.

	Prejšnji teden
Bankovcev v prometu	428,578.000 gld. (+ 2,141.000 gld.)
Zaklad v gotovini	244,572.000 „ (- 162.000 „)
Portfelj	157,409.000 „ (+ 1,533.000 „)
Lombard	33,790.000 „ (+ 4,235.000 „)
Davka prosta bankovčna rezerva	24,644.000 „ (- 3,865.000 „)

Dunajska borza

dne 29. decembra t. l.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	gld. 89.30	gld. 90.10
Srebrna renta	89.45	90.15
Zlata renta	107	106.80
5% marena renta	101.85	102.05
Akcije narodne banke	983	988
Kreditne akcije	303.90	306.75
London	114.15	113.90
Srebro	9.05	9.03
Napol.	5.43	5.42
C. kr. cekini	56.15	56
Nemške marke	250 gld.	131 gld. — kr.
4% državne srečke iz l. 1854	100	50
Državne srečke iz l. 1854	102	60
Ogerska zlata renta 4%	99	80
Ogerska papirna renta 5%	100 gld.	120
Dunavska reg. srečke 5%	112	50
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	100 gld.	183
Kreditne srečke	10	19
Rudolfove srečke	120	163
Akcije anglo-avstr. banke	170 gld. a. v.	215
Tramway-društ. velj.		

Zahvala.

Za nebrojne dokaze toplega sočutja povodom tako hitre smrti naše ljubljene sestre, gospice

ANTONIJE KUŠAR

za množico krasnih vencev in za obilno častno spremstvo k večnemu počitku, izražajo najtoplejšo zahvalo.

Žalujoci bratje in sestre.

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
kateri je kot zdravilni vrelec že več sto let na dobrem glasu v vseh boleznih dihal in prebavi, pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izvrsten je za otroke, pre- (15-6) bolee in mej nosečnostjo.
Najboljša dijetetična in osveževalna pijača.
Henrik Mattoni, Karlsbad in Dunaj.

Listnica upravnika: Gosp. J. R. v Se-
nožečah: Naročnina je po-
ravnana do 31. marca 1891.
leta. — Veselo novo leto!

Puget:

24. decembra.

Pri **Mattai** Müller iz
Pulja. — Toriser iz Celovca.
— Pl. Schiwitzhofen iz Go-
rice. — Popowitz z Du-
naja. — Dr. Duca s Ptuja.
Pri **Stonu**: Dr. Marinko
iz Novegameda. — Sobel-
sohn, Oroszlani, Stierler z
Dunaja. — Kastner iz Pulja.

Umrli so:

23. decembra: Rozalija
Rabuda, usmiljenka, 27 let,
Kravja dolina št. 11, za je-
tiko.

24. decembra: Fran Ser-
tič, umirovljeni okrožni ko-
misar, 76 let, Poljanska
cesta št. 12, za kapjo.

26. decembra: Antonija
Kušar, zasebnica, 46 let,
Frana Josipa cesta št. 7,
za srčno kapjo.

V deželni bolnici:
23. decembra: Fran Ko-
lar, gostač, 77 let, za pluč-
nico. — Marija Vehar, kaj-
žarjeva hči, 14 let, za vnet-
jem možganov. — Marija
Borštnar, gostija, 58 let,
za vodenico.

VIZITNICE

prilagoč

„Narodna Tiskarna“

po nizkej ceni.

V „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani

izšla je knjiga:

Razne pripovedke.

Najgrozovitejša mulka peklenska. Spi-
sal Catulle Mendès; prevel Vinko. — Udomci. Spisal
Sevničan. — Silvestrov otrocišček. Kaliforn-
ska povest. Spisal Bret Harte; poslovenil Vinko. — Uni-
čeno življenje. Češki spisal Stroupežnický; preložil
Vinko.

Išče se

k trem, od dveh do štirih let starim otrokom

vrtnarica (Bonne).

Ponudbe naj se oddajo upravnistvu „Slovenskega
Naroda“.

(955—1.)

Spretnega orglarskega

ali pa tudi

mizarskega pomočnika

kateri je pri orglarskem obrtu že dalj časa delal, —
vsprejme takoj Fran Goršič, orglarski moj-
ster v Ljubljani.

(951—1.)

Sadjarija „Carolinenhof“ pri Ptuj

prilagoč za praznike in predpust svoj
okusni in zdravi

(938—2.)

šampanjec

po 1 goldinar steklenica.

Zalogo ima gospod Jan. Buzzolini v Ljubljani.

Vabilo.

Že mnogo let oproščajo se blagotvoritelji čestitanja ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemljó

oprostne listke

na korist ubožnemu zakladu.

Na to hvalevredno navado usoja si mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da sta razpečavanje oprostnih listkov tudi letos drage volje prevzela gospoda trgovec **Karol Karinger** na Mestnem trgu štev. 8 in **Albert Schäffer** na Kongresnem trgu štev. 7.

Vrhu tega bodo v zmislu obstoječega ukrepa občinskega sveta mestni uradni sluge kakor lani tudi letos raznašali oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god, je kakor do sedaj položiti **petdeset krajcarjev** in na upisni pōli poleg imena pristaviti število vzetih listkov. Velikodušnosti neso stavljenе meje.

Pisnim pošiljatkam bodi pridejana razločna adresa. Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

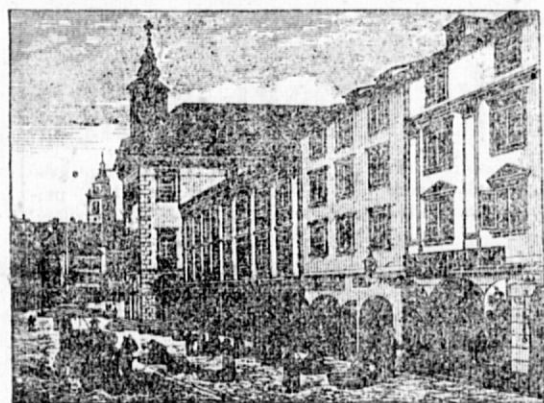
Magistrat
deželnega stolnega mesta Ljubljane

dné 3. decembra 1890. leta.

Župan: Grasselli.

Gradec: Lekarna Vendelina pl. Trnkóczy-ja, deželna lekarna, Sackstrasse.

Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczy-ja, „pri sv. Frančišku“, (ob jednem kemična tovarna), V., Hundsturmstrasse 113. (612-11)

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkóczy-ja, „pri zlatm levu“, VIII., Josefstädterstrasse 30.

Dunaj: Lekarna dr. Otóna pl. Trnkóczy-ja, „pri Radetzkypfatz“, III., Radetzkypfatz 17.

Zunanja naročila se s prvo pošto izvršujejo.

Nepresegljivo za zobe

je
I. salicilna ustna voda

aromatična, upliva okrepčevaloče, zabranjuje gnjilobo zob ter odstranjuje iz ust neprijetni duh. — Jedna velika steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek

splošno priljubljen, upliva jako okrepčevaloče, ohranjuje zobe svetlebele, à 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je došlo mnogo zahvalnih pisem, ima vedno sveži v zalogi ter vsak dan po pošti pošilja

lekarna

Ubald pl. Trnkóczy

diplomovani posestnik lekarnе in kemik poleg rotovža v Ljubljani.

Pri knezu Auerperga grajsini Soteski oddajo se dné **14. januarja 1891** po javni dražbi na tri leta v najem nastopni predmeti:

1.

Gostilnica v Soteski

hkratu z mostarino tamošnjega mostu, izključna cena 120 gld.

2.

Mlin, stope in žaga v Soteski

izključna cena 280 gld.

(948-1)

Oni, ki želé jeden ali pa oba predmeta vzeti v najem, pridejo naj v dan **14. januarja 1891** ob 2. uri popoldne

v gozdarsko pisarno v Soteski, pošta Dvor in seboj prineso za varščino polovico izključne cene.

Trgovina z železnino

Albina C. Ahčina

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8

ima vedno

(76-11)

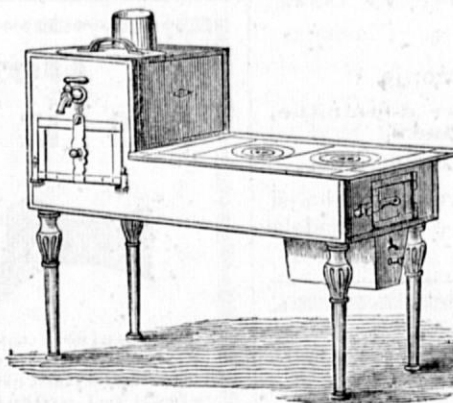
bogato zalogo pečij

samostainih

štedilnih ognjišč

in posameznih delov za nje, kakor vratice, vratice ognjišč za silo, ognjiščenih oklepov, roštov za praženje, plat, cevi za dimnike i. t. d. i. t. d.

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.

Št. 16.236.

(950-1)

Razglas.

Zaradi oddaje z odlokom visoke c. kr. deželne vlade z dné 15. grudna 1890, št. 14.531, dovoljenih **tekem leta 1891 na državnih cestah tukajšnjega stavbenega okraja izpeljanih stavb** se bode **javna dražba**

dne 19. prosinca 1891

pričenši ob 9. uri dopoldne pri podpisnem c. kr. okrajnem glavarstvu vršila.

Oddajalo se bode:

I. Na Ljubeljski državni cesti:

1. Poprava na Savskem mostu km $\frac{4}{24}$ — $\frac{0}{25}$ v vsoti 1700 gld. — kr.
2. Priprava in postavljenje držajev mej km $\frac{1}{40}$ do $\frac{1}{45}$ v znesku 511 „ 27 „

II. Na Kokerski državni cesti:

3. Priprava držajev in odrivačev mej km $\frac{0}{24}$ — $\frac{1}{24}$ 1988 gld. 93 kr.
4. Naprava novega lesenega poda na železnem mostu km $\frac{3}{0}$ — $\frac{4}{17}$ pri Kranji 958 „ 54 „
5. Poprava na tretjem novem mostu mej km $\frac{3}{17}$ — $\frac{4}{17}$ v Kokri za 248 „ — „
6. Poprave na malem mostu v Leskovcu km $\frac{3}{17}$ — $\frac{4}{17}$ v znesku 46 „ — „
7. Poprave na Cilerjevem mostu km $\frac{1}{18}$ — $\frac{2}{18}$ za 970 „ — „

III. Na državni Korenski cesti:

8. Poprave na mostovih v Beli, Belci, Gozdu in Pešanci mej km $\frac{4}{24}$ — $\frac{1}{25}$, $\frac{2}{41}$ — $\frac{3}{41}$, $\frac{1}{47}$ — $\frac{2}{47}$ in $\frac{1}{51}$ — $\frac{2}{51}$ v znesku 440 „ — „
9. Priprava držajev in odrivačev mej km $\frac{2}{25}$ — $\frac{0}{26}$ + 16.5 v znesku 515 „ 84 „

Pred ustno obravnavo mora vsak navzoči 5% varščino (Vadium) fiskalne cene vseh stavb, katere ima voljo prevzeti, v denarji ali pa v državnih dolžnih listih, katerih veljava se po borzini ceni računati, dražbenemu komisarju uročiti.

Pismene ponudbe s kolekom 50 kr. in 5% varščino, v katerih so ponudbe za omenjene stavbe, zaznamovane s številkami in besedami, morajo se pred ustno obravnavo tukaj predložiti. Take ponudbe v pismih so poštnine proste.

Načrte, stavbene pogoje in druga sredstva zamore vsakdo, kogar te stavbe zanimajo, v tukajšnjem stavbenem uradu mej uradnimi urami pregledati.

C. kr. okrajno glavarstvo v Kranji

dne 20. grudna 1890.

Za čas stavbe

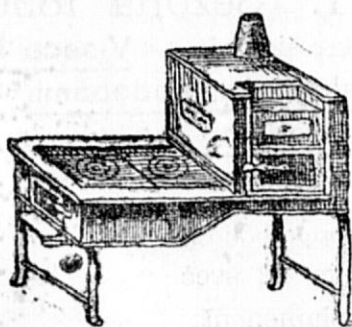
priporoča

ANDREJA DRUŠKOVIČA.

Mestni trg št. 10 trgovina z železnino Mestni trg št. 10

v velikem izboru in po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokodiranje, drat in cveke, samokolnice, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši Kamniški Portland in Roman cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena štedilna ognjišča in njih posamezne dele.

Pri stavbah, kjer ni vode blizu, neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malo urah in z majhnimi stroški na pravem mestu de vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za skopane vodnjake: železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železne okove. (9-57)

Za poljedelstvo:

Vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno narejeni plugi in plužne, železne in lesene brane in zobovje zanje, motike, lopate, rovnice, krampe i. t. d. Tudi se dobiva zmirom sveži Dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.

BENS DORP & Comp. v Amsterdamu

priporočajo svoj fini

(937-1)

holandski cacao-prašek

ki ima najizvrstnejši okus, je zajamčeno čist, lahko raztopljev in jako redilen. Prodajajo ga: Mihael Kastner, Peter Lassnik, M. E. Supan, H. L. Wenzel, J. Klauer, J. Perdan, Jeglič & Leskovic.

Za kombinirani poštni in brzojavni urad na Dolenjskem išče se

poštarica

nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi popolnoma zmožna. — Kje? pove upravništvo „Slovenskega Na oda“. (949-1)

Izvrstna dolenjska vina

točijo se od 15. dne decembra t. l. naprej po najnižji ceni

v Lingarjevi ulici h. št. 3.

K obilnemu obisku vabi najljubšeje

(916-5)

Antonija Senegačnik.

Zobozdravnik Schweiger

stanuje hotel „Stadt Wien“

(pri Maliči)

št. 23 in 24 — II. nadstropje.

Ordinira vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne, od 2. do 5. ure popoldne

Ob nedeljah in praznikih od 9. do 1/1. ure.

Najnovejše iznajdbe v zobozdravništvu. — Najboljši plombe, po barvi zobem prikladne. — Za vsa dela se jamči. (800-16)

Hiša na prodaj.

V Kandiji poleg Novegamesta se prodaja iz proste roke hiša št. 20 poleg državne ceste; zidana je leta 1868., ter pripravna za vsako kupčijo in obrt.

Natančneje izve se pri lastnici

(924-3)

Mariji Mahorčič

v Kandiji št. 20 pri Rudolfovem.

Išče se

izurjena prodajalka

za prodajalnice mešanega blaga na deželi. — Zahteva se dobra spravevala iz desedanjih služb. Prednost imajo one s starostjo od 25 do 30 let in ki zamorejo uložiti kavejco v obligacijah ali hranilni knjižici. — Več pove upravništvo Slovenskega Naroda. (954-1)

Hiša na prodaj

na Vevčah pri papirnici.

Hiša se lahko porabi za gostilno, prodajalnico ali pa za stanovanja tovarniškimi delavcem. — Pogoji se zvedo v gostilni pri gospej Kuharjevi pri D. M. v Polji. (953-1)

Dorsch-evo olje iz kitovih jeter

najčistejše, najsvetlejšo in najupitnejšo vrste medicinsko olje iz kitovih jeter. Staropreverjeno sredstvo proti kašlju, zlasti pri pljučnih boleznih, škrofeljnih itd.

Mala steklenica 50 kr., dvojna steklenica 90 kr.

Bergensko Dorsch-evo olje iz kitovih jeter v trioglatih steklenicah 1 gld. (793-18)

Deželna lekarna „Pri Mariji Pomagaj“

Ludovika Grečel-na

v Ljubljani, na Mestnem trgu II.

Službe išče

več trgovskih pomočnikov, grajskih slug, kočijažev, prodajalnicnih slug, blagajničark, natakaric, kuharic, prodajalk, hišen in pestun, govorečih slovenski in nemški.

Ponudbe gospodarjev vsprejema Fr. Müllerjev Annoncenbureau v Ljubljani. (900-4)

Izvirno

Plzensko pivo

(slavno znano zimsko pivo)

iz meščanske pivovarne v Plznu v sodih in steklenicah

priporočajo udano

F. SCHEDIWIY

glavna zaloga mešč. pivovarne v Plznu

Gradec, Annenstrasse 19.

Telefon 246.

(932-3)

Po soglasnej sodbi odličnih strokovnjakov je

koróški rimski vrelec

jako odlična zdravilna studenčnica pri vratnih, želodčnih, mehurjih in obistnih boleznih, pri kataru, hripavosti, kašljanju, posebno za otroke, poleg tega pa tudi (481-28)

jako fina namizna voda

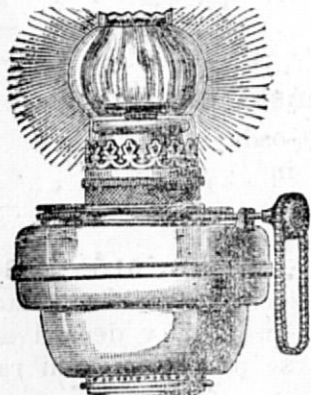
s posebno dobrim okusom, brez vseh organskih in železovih otežujočih primesi.

Glavna zaloga v Ljubljani pri M. E. Supan-u; prodajajo ga nadalje: M. Kastner in J. Klauer; v Kranji: F. Dollenz; v Logatci: J. Tolazzi.

Astralne svetilke
ustavek z gorilec

20" z 58 svečami svetlobne moči
30" s 104 " " " "

Dunajska bliskovna svetilka 30"
ustavek z gorilec

ki se spodaj prižiga, uravnava in ugasuje.

R. DITMAR NA DUNAJI.

Največja tovarna za svetilke v Evropi.

DITMAR-SVETILKE

po 4 do 157 sveč svetlobe.

Sezona 1890. NOVOSTI. Sezona 1890.

Svetilke s stebri in stojali s čipkastimi strešicami. — Viseče in mizne svetilke z najfinejšo dekoriranimi majoličnimi podobami. — Staronemške viseče, mizne in stenske svetilke, črne, s pristno bakreno garnituro.

Zaradi velike svetlobe se posebno priporočajo:

Solnčni gorilec s 15 in 18", svetloba 27 in 42 sveč.

Briljantni meteorni gorilec s kroglastim plamenom:

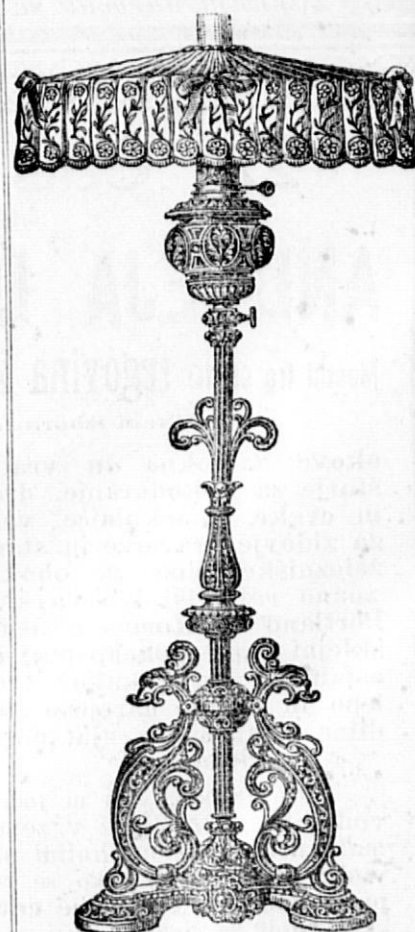
Velikost:	15"	20"	25"	30"	35"	40"
Svetloba:	31	50	70	87	138	157 sveč.

Dunajska bliskovna svetilka 30", svetloba 105 sveč,

ki se spodaj prižiga, uravnava in ugasuje.

Astralne svetilke 20 in 30", svetloba 58 in 104 sveč.

Astralne svetilke se morejo zaradi posebne oblike lahko postaviti v razne svetilniške podstavke. (707-15)

Svetilka s stojalom
s čipkasto strešico.

Ditmar-jeve svetilke ima v zalogi vsaka boljša trgovina s svetilkami.

